…ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 169 (6159) | 1951 оной августын 28, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Арадай демократиин оронуудай культурын хүгжэлтэ

Европын ба Азиин хэдэ хэдэн оронуудта тогтоогдоһон арадай-демократическа байгуулалта шэнэ ажабайдал тээшэ, социализм тээшэ ажалшадта нээжэ үгөө, экономико ба культурын хүгжэхэ ехэ арга боломжо олгоо. Хитадай, Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Албаниин сүлөөтэ арадууд Советскэ Союзай агууехэ жэшээгээр зоригжон, өөрынгөө национальна, арадай культурые өөрынгөө хүгжэдэ анха түрүүшынхеэ хүгжэхэ аргатай болоо.

Капитализмын үедэ наука ба культурын бүхы баялигууд зонхилдог бүлэг мүлжэгшэдэй аша туһада байдаг. Тиин бусад бүхы хүн зоной эгээл шухала юумэнһээ—соёл гэгээрэл ба болбосорол хүгжэлтэһээ хаһагданхай байдаг гэжэ Ленин хэлэһэн байна.

Империалистнууд болбол Хитадые, Центральна ба Зүүн-Урда Европын оронуудые өөрынгөө аграрно-түүхэй эдэй газар гэжэ тоолдог байгаа. Империалистнууд буржуазна хархис правительствонуудые түшэглэхэ зуураа, эдэ оронуудта национальна наукын, литературын, искусствын хүгжэлтые таһалдаруулдаг, тэндэ үмхирһэн, космополитическэ, антинациональна культура нэбтэрүүлдэг байһан юм. Капитализм хадаа национальна культурын ба олониитые гэгээрүүлгын хорото дайсан байһанаа харуулаа.

Капитализмые унагаажа, общественнэ шэнэ байгуулалта тогтоһон ябадал хадаа байдалые үндэһөөрнь хубилгаба. Арадай-демократическа байгуулалта болбол олон зуун жэлэй зуб бэшэ байдалые устгаһан хэрэг.

Сүлөөлэгдэһэн арадуудай өөрын хуби заяае гартаа абаһан сагһаа хойшо оройдоо нэгэ хэдыхэн жэл үнгэрбэ. Зүгөөр, арадай демократиин оронуудта ямар ехэ, ямар гайхамшагта хубилалтанууд болоо гээшэб! Тэндэ бодото культурна революци болоһон болон болжо байна. Ажабайдалай бүхы талаар ээдынь болоһон ажалшад эрдэм, наука шудалхын түлөө оролдожо байна.

Феодалай засаг болбол хүн зоной ехэнхи олонхи бэшэг мэдэхэгүй ябадалые—урдын сагһаа үлэһэн энэ уршагтай үзэгдэлые эрид шууд усадхажа байна. Мүнөө Хитадта 20 миллион ажалшад үзэг бэшэгтэ һуралсана. Хүдэлмэришэд ба тарияашадай олон миллион үхибүүд һургуулида орожо, урданьтэдэнэр эрдэм һургуулида ороһон. Урданьтэдэнэр эрдэм һургуулида һуралсажа шадахагүй байгаа. Албани ба Болгарида, Румыни ба Польшодо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал ойрын жэлнүүдтэ хэтэ мүнхэдөө усадхагдаха байна, эндэ бүхы албанитын уялгата эхин һуралсал нэбтэрүүлэгдээ.

«Хүдэлмэришэн анги хадаа культурна бэшэ байдалһаа мултаржа гаража шадаагүй һаа, өөрынгөө интеллигенциие байгуулжа шадаагүй һаа, наука шудалжа шадаагүй һаа, ажахыгаа наукын ёһоор эрхилжэ шадаагүй һаа, өөрынгөө бодото эзэниинь боложо шадахагүй», — гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Мүнөө Хитадай, Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Албаниин дээдэ һургуулинуудта шэнэ һурагшад — хүдэлмэришэдэй ба ажалша тарияашадай үхибүүд ерээ. Тиимэ болохоороо, социализмын хэрэгтэ ехэ сэхэ шэнэ, арадай интеллигенци байгуулагдажа байна. Жэшээнь, Венгридэ дээдэ һургуулинуудта һуража байһан һурагшадай тоо дайнай урдахи үетэй сасуулхада 3 дахин олон болоо. Польшодо дээдэ һургуулинуудай тоо 2,5 дахин, Болгарида —4 дахин олон болоо. Хитадта мүнөө 200 гаран дээдэ һургуулинууд бии, тэндэнь 130 мянга үлүүтэй студентнүүд һуралсана.

Арадай демократиин оронуудта культура хүгжөөлгэ хадаа социализм байгуулгын шухала хуби болоно. Капиталистическэ боолшолгоһоо сүлөөлэгдэһэн арадууд аралайнгаа ажахые эрхилэлтэ оролдоһоор ба түсэбэй ёһоор хүгжөөлгэ социалистическэ общественнэ байгуулалтын һуури табина. Зохёон байгуулхы сүлөөтэ ажал хэзэ зуураа, хүнүүд моральна ба духовно талаараа шэнэдхэгдэн хубилна. Социализмын агууехэ идеянүүд, ажал хүдэлмэриин ба эб найрамдалай идеянүүд эрдэмтэдые, уранзохёолшодые, искусствын ажал-ябуулагшадые зоригжуулна.

Арадай демократиин оронуудай правительство хадаа культурын хүгжэлтэдэ эли болохоор туһалха зуураа, олон мянган клубуудые, культурын срдонуудые ажалшадта нээжэ үгэнэ, городһоо гадна, мүн хүдэлмэришэнэй центрнүүдтэ ба хүдөө нютагуудта шэнэ театрнуудые байгуулна. Гайхамшагта бэлигтэй хүнүүд арад зоной гүн дундаһаа улам олооро дэбжүүлэгдэн гарана, тэдэнэй зохёон байгуулха хэрэгтэ мүнөө үргэн ехэ зам нээгдэнхэй.

Арадуудай культурын ниитэ дэбжэлтэдэ ном, хэблэлэй үгэ түрүү һуури эзэлдэг. Арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд Советскэ Союзай дүй дүршэлые ашаглан, ном, газетэ ба журналнуудай олоор хэблэгдэхэ ябадал түйлана, олон мянган шэнэ библиотекэнүүдые байгуулна.

Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд ажалша зоной дунда тон үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Арадай демократиин бүхы оронуудта В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай зохёолнууд угаа олоор хэблэгдэнэ. Венгридэ Ленин ба Сталинай зохёолнууд 4,3 миллион экземпляр ниитэ тиражтайгаар хэблэгдэнхэй. Румынида нүхэр Сталинай зохёолнууд 4,3 миллион экземпляр тиражтайгаар хэблэгдэһэн байна.

Арадай демократиин оронуудтахи культурна революциин залан ударидахы ба зоригжуулхы хүсэниинь коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд болоно. Эдэ партинууд оронойнгоо культурын һалбаран бадаралгын түлөө тэмсэхэ зуураа, Советскэ Союз доторхи культурна байгуултын тон баян дүй дүршэлые ашаглана.

Арадай демократиин оронуудай эрдэмтэд, уранзохёолшод, искусствын хүдэлмэрилэгшэд манай орондо оло дахин ерэдэг, советскэ наукын, литературын ба искусствын туйлалтануудтай танилсадаг болоо. Хитадай мэдээжэ эрдэмтэ профессор Цао Цзинхуа советскэ литературын үүргэ тухай хэлэхэ зуураа иигэжэ бэшэһэн байна: «Октябрьска революциин эсэстэ бии болоһон советскэ литература Хитадай литературада ба революционно хүдэлөөндэ угаа ехэ нүлөө үзүүлээ, энэ талаар дэлхэйн ондоо ямаршье ороной литература энээнтэй зэргэшэжэ шадахагүй байна».

Советскэ Союзтай хани барисаанай холбоое бэхижүүлгэ, арадай демократиин оронуудай болон СССР-эй наукын, литературын ба искусствын ажал-ябуулагшадай, мүн ниитын ба общественнэ организацинуудай хоорондо саг үргэлжэ харилсаатай байдаг ябадал арадай демократическа гүрэнүүдэй бүхы культурна ажабайдалдань һайн нүлөө үзүүлнэ.

Арадай демократиин оронуудай шэнэ культура болбол хуушан һанал бодолнуудай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү, хархис буржуазна идеологиин элдэб нүлөөнүүдтэ эсэргүү хатуу шанга тэмсэл соогуур урган мандажа байна.

Ажахын ба культурна байгуулалтада туйлаһан арадай демократиин оронуудай амжалтанууд ба туйлалтануудынь капиталистическэ богоолшолгын дарлалтые зайсуулан хаяад, социализм байгуулгын замда ороһон арадуудай үмэнэ хүгжэлтын ямар гайхамшаг ехэ перспективэнүүдэй нээгдээд байһанай эли тодо гэршэ болоно.

Ленин—Сталинай илагдашагүй һургаал, Советскэ Союзай агууехэ дүй дүршэл арадай демократиин оронуудай ажалшадта социализм тээшэ зам заажа үгэнэ. Тэдэнэр Советскэ Союзай арадуудтай ахадүүгэй хани харилсаатайгаар ябажа, шэнэ, түрүү культура байгуулна.

(«Правдын» августын 25-най түрүү бэшэгһээ).

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН ТЕМПЫЕ ҮДЭР БҮРИ ТҮРГЭДХЭХЭ

☆ ☆ ☆

Республикын аймагуудта таряа хуряалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной августын 25-най мэдээн

Аймагууд	Таряа хуряалга (процентээр)	Тэрэ тоодо комбайнаар (гектараар)
Зэдын	15,8	2198
Тарбагатайн	13,6	1996
Иволгын	12,7	1834
Кударын	12.6	917
Заиграйн	11,4	1845
Баргажанай	11,4	221
Сэлэнгын	10,3	2076
Мухаршэбэрэй	10.2	3568
Бичурын	9.9	3437
Кабанскын	9,4	108
Прибайкальска	9,3	111
Ториин	8,7	677
Курумканай	7,3	501
Закаменай	7,2	295
Кяхтын	6,9	765
Байкало-Кударын	6,8	414
Хориин	3.0	216
Хэжэнгын	0,2	5

Бусад аймагууд таряа хуряалга эхилээдүй.

Таряа тушаалга түргэнөөр ябуулна

ИВОЛГА, (телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгаяа түргэнөөр ябуулжа байна.

Хүндэлэлэй тэмдэг ордентой «8-е марта» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Гольский, партийна организациин секретарь нүхэр Ковалев) гүрэндэ таряа тушаалгаяа аймаг соо эгээн түрүүлэн дүүргэбэ. Энэ колхоз 4500 пүүд тон һайн орооһо гүрэнэй складта тушааба. Сентябриин нэгэн болотор МТС-эй хүдэлмэриин түлөө 300 центнер таряа тушааха уялга эндэхи колхознигууд абаһан байна. Мүнөө дээрэ 100 центнер орооһо колхознигуудтаа авансаар үгөө. Жэлэй эсэстэ ажалта үдэртэнь 4 шахуу килограмм орооһо хубаахаар хараална.

Мүн Маяковскиин нэрэмжэтэ колхоз уялгата тушаалгаяа дүүргүүтэй байна. Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө тус колхоз мүнөө 82 процент дүүргээд байна. Тэрэшэлэн Гильбэрын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ, мүн Молотовой, Сталинай, Хрущевой нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгаяа һайнаар ябуулжа байна.

А. Нагаслаев.

Иволгын аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгаяа түргэнөөр ябуулжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь Пурбо Намжилович Цыренов Улан-Удэ городой элеваторын лаборантка Анна Ивановна Партнягинатай таряа асарһан автомашинынгаа хажууда байна.

Л. Юрловой фото.

Гүрэнэй таряа хулгайлха ба үрихэ ябадалтай тэмсэл шангадхаха

Таряае бүрин бүтэнөөр хадагалалга хангаха хэмжээнүүд тухай правительствын тогтоолые дүүргэлгэ угаа ехэ удхашанартай байна. Тиимэһээ таряа хулгайлха, үрихэ ба гутааха ябадалтай тэмсэхэ гээшэ мүнөө үедэ судебнэ органуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Зарим ушарта, илангаяа Заготзерногой пунктнууд ба складуудта таряа хулгайлха ябадал үзэгдэнэ гэжэ судебнэ органуудай хүдэлмэриин практика харуулна.

Тусхайлбал, Заготзерногой Ганзуринска пунктда эндэхи зарим хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдынгөө уялгануудта гэмтэ-һаланаар хандаһанай эсэстэ, гүрэндэ нилээд ехэ хохидол ушаруулагдаа. Жэшээнь, № 5 складые даагша Каменевай гэмээр 30722 түхэригэй орооһон дутаһан, складые даагша Егоровой гэмээр 75715 түхэригэй орооһон үригдэһэн ба хулгайлагдаһан байха юм. Тэрэшэлэн Түнхэнэй аймагай «Большевик», Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ба бусад аймагуудай зарим колхозуудта таряа хулгайлһан ябадалнууд үзэгдэһэн байгаа.

Колхозой ба совхозой таряа болон бусад продуктнуудые хулгайлга хадаа тон ехэ гэмтэ ябадал байһан туладань, судебнэ органууд болбол «Гүрэнэй ба ниитын зөөри хулгайлһанай түлөө хуулиин харюусалга тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые гүйсэдхэхэ, таряа хулгайлагшадые шангаар хэһээхэ ёһотой, таряа хуряалгын үедэ, колхозууд, совхозуудта түмэр ба уһан замаар таряа шэрэлгын ба бэлэдхэлэй пунктнуудта хадагалгын үедэ таряа хулгайлха ябадалгай эрид шууд тэмсэл ябуулха шухала.

Таряа хулгайлха ба үрихэ условиин байгуулһан зэмэтэй тушаалта нюурнуудые харюусалгада хабаадуулалсаха ёһотой.

Энэ категориин гэмтэ хэрэгүүдые мүрдэхын ба сүүд дээрэ харахын тула богонидхогдоһон болзорнууд тогтоогдонхой. Гэбэшье, зарим газарта эдэ болзорнууд сахигданагүй. Гэхэ зуура, сахилтануудые саг соонь хээ һаа, хулгайлгатай тэмсэл үрэ дүн һайнтай байха һэн.

Судебнэ органууд ехэнхидээ гансал хэрэгые хаража үзөөд, тоо бүридхэл болон тоосооной бусайданги, харуулай муу ба элирүүлэгдэһэн бусад баримтанууд тухайда дээдэ органуудтань мэдүүлээд лэ дүүрэшэдэг.

Судебнэ органуудай хүдэлмэридэхи эдэ бүхы дутагдалнууд усадхагдаха ёһотой.

1947 оной апрелиин 4-нэй Указые саашадань эрид шууд бэелүүлгэ хадаа судебнэ органуудай ажал-ябуулгын шухалын шухала зорилго болоно. Гүрэнэй гү, али ниитын зөөри хулгайлагшын шанга харюусалгаһаа хулжаһан ябадал нэгэнтэшье үзэгдэхэ ёһогүй.

Тэрээнтэй хамта, эдэ хэрэгүүдые хаража үзэхэ зуураа, судебнэ процессэй хүмүүжүүлхы талыень харадаа абалсаха шухала. Сүүдэй зорилго хадаа гэмтэ нюурнуудые хэһээхэһээ гадна, тэрэшэлэн гэмтэ нюурнуудта, мүн процесс дээрэ байһан граждатинуудта хүмүүжүүлхы нүлөө үзүүлхэ шухала.

Тиимэ тула советскэ ба партийна бүхы органуудай, ажахын ба бэлэдхэлэй бүхы организацинуудай гол шухала зорилго хадаа орооһо таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үбэршэлһэн шалтагаан ба условинуудые элирүүлэн гаргаха, арадай зөөриин бүрин бүтэн байлга хангаха ябадал болоно.

Д. Мункоев, БМАССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ.

Шахтёрой үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани Москвада болобо

Шахтёрой Үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани Москвадахи Союзуудай байшангай колонно зал соо августын 25-да болобо.

Һайндэрэйхээр шэмэглэгдэһэн зал столицын партийна, советскэ, профсоюзна организацинуудай түлөөлэгшэдөөр, эрдэмтэдээр, Социалистическэ Ажалай Геройнууд — шахтёрнуудаар, Сталинска шангай лауреадуудаар, нүүрһэнэй промышленностиин Министерствын стахановецууд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадаар дүүрэн байба.

Нүхэр И. В. Сталин түрүүтэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрое туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүндэтэ президиумдээ һунгаа.

Нүүрһэнэй промышленностиин Министр нүхэр А. Ф. Засядько шахтёрой Үдэр тухай элидхэл хэбэ.

—Энэ жэлдэ шахтёрой Үдэр, — гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ, — большевистскэ партиин, нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр ябажа советскэ арадай туйлаһан угаа ехэ амжалтануудай оршон байдалда тэмдэглэгдэжэ байна.

Горнягууд бүхы арадтайгаа хамта дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандуулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. «Нүүрһэнэй түлөө тэмсэл, — шахтёрнууд хэлэдэг, —энэ хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэл мүн».

Нүүрһэнэй промышленностиин шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэнэй ашаар туйлагдаһан гайхамшагта амжалтанууд тухайда, шахтёрнууд тухай парти, правительствын, нүхэр И. В. Сталинай үдэр бүри үзүүлдэг саг үргэлжын анхарал оролдолго тухайда элидхэлшэ хэлэбэ.

Заседанида хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгые туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС).

„Донбассай нүүрһэнэй шахтые һэргээн бодхооһоной түлөө" гэжэ медаляар шагналга

Нүүрһэнэй промышленностиин Министр А. Ф. Засядько Донбассай шахтын, барилганууд ба заводуудай 1.673 хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадые «Донбассай нүүрһэнэй шахтые һэргээн бодхооһоной түлөө» гэжэ медаляар шагнаба.

Тус медаляар нүүрһэнэй промышленностиин Министерствын предприятинуудай талаар Сталинска областиин 637 хүн, Ворошиловградска областиин —827 хүн ба Ростовско сбластиин—209 хүн шагнагдаа.

Донбассай шахтые һэргээн бодхоолгодо эдэбхитэйгээр хабаадаһан ба үйлэдбэриин эрхим показательнуудые туйлаһан забойщигууд, бурильщигүүд, проходчигууд, горно мастернууд, электромонтажнигууд, модошо дархашуул ба бусад мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд шагнагдагшадай дунда бии.

Шагнагдагшадта медальнуудые барюулга ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй областной гүйсэдкомуудаар хэгдэхэ байна.

(ТАСС).

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛ

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной августын 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Үбһэ хуряалга	Силос даралга	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ
Кабанскын	56,4	55,2	75,4
Байкало-Кударын	52,5	38,8	68,1
Прибайкальска	51,6	87,6	75,7
Баргажанай	48,4	33,1	42,6
Бичурын	47,9	40,6	33,5
Кударын	46,2	53,0	32,9
Мухаршэбэрэй	45.9	58,3	50,5
Закаменай	44,7	53,8	17.9
Кяхтын	37,0	55,9	36,8
Иволгын	35.4	48,0	34.9
Түнхэнэй	35.1	66.8	77,4
Курумканай	34,9	45,9	46.4
Тарбагатайн	33,5	35.0	59,8
Заиграйн	31,1	23,6	47.9
Сэлэнгын	26,2	16.8	28,1
Зэдын	23.3	20.7	54.8
Ториин	22,2	43,0	72.4
Хориин	20,7	72.2	30,9
Хэжэнгын	16.6	55,6	40.8
Баунтын	15,5	46,3	56,8
Ахын	15.5	27,7	39.1
Яруунын	15,3	18.2	62,1
Хойто-Байгалай	14,8	32,0	24,0

Үбһэ хуряалгын темпые һуладхажа болохогүй

Ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гээшэ колхозуудай эгээл харюусалгатай зорилго мүн. Ургаса хуряалгые ба гүрэндэ таряа тушаалгые ябуулхатаяа хамта үбһэ хуряалгын темпые һуладхангүй, үргэнөөр ябуулха шухала.

Гэбэшье, Кударын аймагай зарим колхозууд таряа хуряалгые ба гүрэндэ таряа тушаалгые эхилхэтээ сасуу тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин темпые нилээд һуларуулаа. «Красный пограничник» колхозой нүхэр Бобыкинай хүтэлбэрилдэг бригадын олохон колхознигууд үбһэ хуряалгыншье, таряа хуряалгыншье хүдэлмэридэ хабаадалсадаггүй байна. Тиихэдэ тус колхозой правлени ба парторганизаци колхозой ажалда хабаадалсадаггүй залхуу хүнүүдтэ хүдөө ажахын артелиин Уставай ёһоор ямаршье хэмжээ абадаггүй байха юм. Тиимэһээ тус колхоз тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ехээр унжагайруулжа байна. Һүүлэй мэдээгээр энэ колхоз үбһэнэй валовой суглуулгын түсэбые хорёодшье процент дүүргээгүй.

Мүн Кударын сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ, «Баян-Булаг» колхозууд, Шара-Голой сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз тэжээл бэлэдхэлые илангаяа унжагайруулна. «Баян-Булаг» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Д. Бадмаев) 9080 гектар сабшалангай газартай аад, энээнэйнгээ оройдоол 690 гектарые сабшаһан байна. 22 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, оройдоо 8000 үлүүтэйе бэлэдхээ.

Сабшалга, сомолго хоёрой хоорондо ехэ забһар гаргана. Кудара голой урда бэеын сабшалан үни хада сабшагдаһан аад, үбһэниинь мүнөөшье хүрэтэр сомогдонгүй, бороодо гутажа хэбтэнэ.

Машинно-тракторна станцинууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ муугаар хабаадалсана. Жэшээнь, Хамнигадайн МТС уялгаяа дүүргэнэгүй. МТС колхоз хоёрой хоорондо баталагдаһан договорой ёһоор «Баян-Булаг» колхоздо тус МТС (директорынь М. Воробьев) 100 гектар үбһэ сабшаха ёһотой аад, оройдоо 30 гектар сабшаад, болишоһон байна.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Дагбаев) үбһэ хуряалгын түсэб 15 процент, силос даралгын түсэб 31 процент дүүргэнхэй. Энэ колхозой иимэ гүнзэгы гээгдэлдэ ороһон шалтагаан юуб гэхэдэ, ажалайнь эмхидхэл муу. Колхозой 136 хүдэлмэришэдэй хахалынь шахуу тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хабаадалсанагүй. Үбһэ хуряалгада ябаһан колхознигуудынь ажалайнгаа даалгабари дүүргэнэгүй. Юуб гэхэдэ, ажалдаа орой гарадаг, эртэ ородог. Колхозой центрһээ хэдэн километр газарта үдэрөөр ябажа ажалладаг колхознигууд олон.

Эдэ бүхы шалтагаануудһаа боложо, тус колхоз үбһэ хуряалгаар аймаг дотороо эгээл һүүлшын һуурида шэрэгдэжэ ябана.

Мүн үбһэ хуряалгые ехээр унжагайруулжа байһан колхозууд аймаг дотор үшөөшье бии. «Комбайн», Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд эдэнэй тоодо оролсоно.

Тус аймагай зарим колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри юундэ унжагайрнаб гэхэдэ, аймагай хүдөө ажахын таһаг (даагшань нүхэр Агафонов) ба тэрэнэй мэргэжэлтэд малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө һулаар тэмсэнэ, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие оперативнаар хүтэлбэрилнэгүй. Олон колхозуудай партийна организацинууд үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө, агитационно-сэлгүүлэмжын хүдэлмэри һулаар табинхай. Энэ хадаа тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин унжагайрһанай үшөө нэгэ шалтагаан мүн.

Аймагай колхозууд таряа хуряалгые ба гүрэндэ таряа тушаалгые графигай ёһоор ябуулхатаяа хамта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, түсэбөө заалһаа дүүргэхэ ёһотой.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

Хүдөөдэ ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине эрид hайжаруулха

Д. Ж. ЖАЛСАБОН,
ВКП(б)-гэй обкомой секретарь

Энэ оной июньэй болоhон ВКП(б)-гэй обкомой V пленум «Хүдөөдэ ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдал тухай, тэрээнние hайжаруулха хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо бүхы хүн зониие үдэр бүриин политическэ нүлөөн доро абаха, политическэ агитациин идейн хэмжээе болон шанарыень али болохоор дээшэлүүлхэ, политическэ агитацие республикын, аймагуудай, колхозуудай ба МТС-үүдэй үмэнэ байгаа ажахын зорилгонуудтай нигтаар зохидуулан ябуулха гэhэн шухала ба харюусалгатай зорилго партиин айкомуудай болон колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудай урда табиhан байна. Ниитэ-политическэ хүдэлмэрине hайнаар ябуулжа, колхознигуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые, элэнэй бүхы хүсые республикын хүдөө ажахын, илангаяа тэрэнэй шухала hалбариин — малажалай гээгдэл усадхалгада элсүүлхые хүдөөгэй партийна организацинуудhаа пленум эриhэн байна.

ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй энэ заабаринуудые хүтэлбэри болгон партиин олон айкомууд, колхозуудай, МТС-үүдэй партийна эхин организацинууд хүдөөгэй хүн зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайнаар ябуулха эмхидхэлэй хэдэ хэлэн хэмжээнүүдые бэелүүлээ. Хүдөөгэй агитколлективүүд hайн эрдэмтэй ба политическэ бэлэдхэлтэй коммунистнуудаар, комсомолецуудаар, хүдөөгэй интеллигенциин эрхим хүнүүдээр нилээд нэмээгдэhэн байна. Бэелүүлэгдэжэ байгаа хүдөө ажахын кампанинуудай зорилгонуудтай зохилдуулан агитаторнуудай хүсэниинь шэнэдхэн табигдаhан байха юм. Аймагуудта агитаторнуудай аймачна кустовой зүблөөнүүд болоо; партийна эхин организацинуудта агитаторнуудай семинарнууд оло дахин болодог болоо.

Колхозуудай, МТС-үүдэй олохон партийна организацинууд хэмжээнүүдые абаhанайнгаа эсэстэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа зарим тэды hайн дүнгүүдые туйлаа. Энэ талаар, жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймагай «Байкал» колхозой партийна организаци hайн жэшээ боложо үгэнэ. Энэ парторганизациин агитколлектив hайн бэлэдхэлтэй нүхэдөөр нэмээгдэжэ, 16 хүнтэй болоо. Агитаторнуудынь колхозно үйлэдбэриин шухала шухала участогуудта хубаарилан табигданхай. Парторганизациин секретарь нүхэр Печкин В. Ф. 10 хоноод лэ нэгэ дахин тэдэнтэй семинарнуудые үнгэргэдэг, семинарнууд дээрэнь инструктивнэ элидхэлнүүд болодог, хүдэлмэриин дүй дүршэл халан абагдадаг байха юм.

Бүхы агитаторнууд өөhэдынгөө участогуудта үдэр бүри ерэжэ, колхознигуудай дунда уласхоорондын ба дотоодын байдал тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, дайнай хойтохи сталинска табанжэлые дүүргэhэн дүнгүүд тухай, коммунизмын агууехэ барилганууд тухай, ниитын малажал хүгжөөхэ зорилгонууд тухай хөөрэдэг байна.

Агитатор-коммунист Воробьев Д. И. ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэ халаа таряанажалай бригадада хамтын уншалга үдэр бүри үнгэргэнэ, үбhэ хуряалгын үелэ политическэ темээр 25 гаран хөөрэлдөөнүүдые хэhэн, бүхы колхознигуудые социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулhан байна. Мүрысөөнэй дэлгэрhэнэй эсэстэ энэ бригада силос дараха түсэбөө 100 процент, үбhэнэйнгөө валовой суглуулбариин түсэбые 60 процент дүүргээ. Мүн агитаторнууд Г. Лобанов, П. Березовский гэгшэд hайнаар хүдэлмэрилнэ.

Колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри дэлгэрүүлхын тулада колхозой томо үйлэдбэриин бүхы точконуудта улаан булангууд байгуулагданхай. Тэдэнь гоё hайхан плакадуудаар, лозунгнуудаар шэмэглэнхэй, тэндэ шэнэ газетэнүүд ба журналнууд ходо-доо байдаг. Колхозой партийна организаци хадаа хэблэл тараахэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг. Колхоз болбол 73 айлда 58 хэhэг «Бурят-Монгольская правда» газетэ, 70 гаран хэhэг «Байкальский колхозник» гэжэ аймагай газетэ абадаг юм.

Агитаторнуудай зориг бадаруулагша үгэнь, социалистическэ мүрысөө зүбөөр эмхидхэлгэ, абаhан уялгануудайнгаа дүүргэлтые саг үргэлжэ шалгалга колхознигуудай ажалай эдэбхиин дээшэлхэ хэрэгтэ туhа дүхэм болодог байна. Эдэнэй эбтэй hайнаар хүдэлмэрилhэнэй ашаар колхоз энэ жэлдэ хүдөө ажахын культурануудай мүнбэшэ ургаса ургуулаа, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө августын 25-да 60 процент дүүргээ, набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Малажал хүгжөөхэ түсэбөө, мүн загаhа бариха түсэбүүдээ колхоз амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар иимэ hайн дүнгүүдые Байкало-Кударын, Бичурын, Кяхтын, Кабанскын, Мухаршэбэрэй аймагуудай колхозуудай, МТС-үүдэй бусад олон партийна эхин организацинууд туйлана.

Зүгөөр ВКП(б)-гэй зарим айкомууд ба колхозуудай, МТС-үүдэй партийна эхин организацинууд ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй тогтоолнуудые бэелүүлгэдэ ёhо тэдыгээр хандаха ябадал гаргаhан байна. Тэдэнэр түс тогтоолые айкомуудай пленумүүд дээрэ болон партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэлгээр лэ хизаарлаhан, ниитэ-политическэ хүдэлмэрие эрид hайжаруулха ябадал туйлаагүй байха юм.

ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй тогтоолые дүүргэхэ хэрэгтэ иимэ ёhо тэдыгээр хандаха ябадал, жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй Закаменай айком гаргаhан байна. ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй тогтоол Закаменай партийна организацида ямараар дүүргэгдэжэ байhание шалгахада, түс айком пленумэй тогтоолые партийна эхин организацинуудта саг соонь зүбшэн хэлсэхэ ябадал хэнгаагүй, энэ тогтоолые дүүргэхэ тушаа эмхидхэлэй хэмжээнүүдые абаагүй байшоо.

Агитколлективүүдэйнь состав политическэ ба ниитэ бэлэдхэлэйнгээ хэмжээнэй талаар аймаг дотор түрүүшынхидээл адли hула байна. Аймагай интеллигенциин 40 шахуу процентнь агитационно хүдэлмэридэ хабаадаагүй. Агитколлективүүдтэй, мүн агитаторнуудтай хүдэлмэри ябуулагданагүй. Хэдэ хэдэн партийна эхин организацинуудта хоёр гурбан hарын турша соо агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөөгүй, агитаторнуудай аймачна зүблөөн оройдоошье болодоггүй байха юм.

ВКП(б)-гэй айкомой зүгhөө туhаламжа ба хиналта байдаггүй дээрэhээнь Сталинай нэрэмжэтэ (Сагаан-Морин), Калининай нэрэмжэтэ, Сталинай нэрэмжэтэ (Хамней) ба бусад колхозуудай партийна организацинуудай агитколлективүүд оройдоошье хүдэлмэрилнэгүй. Эдэ колхозуудай бригадануудта ба фермэнүүдтэ харуулан ойлгуулха агитаци хэгдэдэггүй, ханын газетэнүүд ба дайшалхы хуудаhанууд хаа-яа гаргагдадаг байха юм.

Аймаг дотор лекционно пропаганда, илангаяа естественно-научна пропаганда туйлай муугаар ябуулагдана. hүүлшын hарада аймаг соо оройдоол 23 лекци уншагдаа. Ленинэй нэрэмжэтэ, Калининай нэрэмжэтэ, Сталинай нэрэмжэтэ (Сагаан-Морин) колхозуудта лекци оройдоошье уншагдаагүй байха юм. Аймагай олонхи партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд түрүүшынхидээл адляар, политическэ элидхэлнүүд ба лекцинүүдые ажалшадта уншанагүй.

Аймагай колхознигуудай ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн ёhо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй. Абаhан уялгануудай дүүргэлтэ шалгагдадаггүй, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд хаанашье зүбшэн хэлсэгдэдэггүй, колхозно үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл муугаар дэлгэрүүлэгдэдэг байна.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайжаруулха тушаа ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй хэмжээ-ябуулгануудшье аймаг дотор бэелүүлэгдээгүй байна. Хүдөөгэй ба колхозно клубуудай хахадынь хүдэлмэрилнэгүй, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые hэльбэн заhаха ба үбэлдэ бэлэн болгохо тушаа хэмжээнүүд ерээгүй байха юм. Эдэ эмхи зургаанууд кадрнуудай талаар мүн лэ муу, тэдэнэй олониинь ниитэ эрдэмэйнгээ ба политическэ бэлэдхэлэйнгээ талаар hула байна.

Газетэ ба журналнуудые захилга аймаг дотор муугаар ябуулагдана. Зарим колхозуудта газетэ, журналнууд захигшадта 5 — 10 хоногоор хожомдожо хүргэгдэнэ. Майн 1-нэй нэрэмжэтэ, «Коминтерн», Сталинай нэрэмжэтэ (Сагаан-Морин) ба бусад колхозуудта радиоузелнууд ба радиоприемнигууд хүдэлмэрилнэгүй.

Ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин муу байhан дээрэhээ, аймагай колхознигууд ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ажахын-политическэ тон шухала кампанинуудта элсүүлэгдээгүй байшоо. Аймагай олон колхозууд тэжээл бэлэдхэлые, ургаса хуряалгые ба хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлые хангалтагүйгөөр ябуулна. Партиин обкомой V пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгтэ ВКП(б)-гэй Закаменай айкомой зүгhөө иимэ тэсэшэгүй муугаар хандаhан ябадалтай ВКП(б)-гэй обкомой бюро эбсэжэ шадахагүй байгаа. ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол айкомой тоосоое зүбшэн хэлсээд, ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие аймаг соогоо хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байhыень түс айкомой бюродо заагаад, «Хүдөөдэ ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдал тухай, тэрээнние hайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй тогтоолые заатагүй дүүргэхыень тэрээнhээ эрибэ.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгада Закаменай партийна организацида бии байhан, ВКП(б)-гэй обкомой бюрогоор элирүүлэгдэhэн дутагдалнууд мүн Заиграйн, Зэдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Хориин партийна организацинуудта хамаатай байна.

Механизаторска кадрнуудай болон малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дундахи ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри hайжаруулха тухай ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй эрилтэ олон партийна организацинуудта hулаар бэелүүлэгдэнэ. Зарим аймагуудта механизаторнуудай болон малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдаха политическэ хүдэлмэри тон муугаар табигданхай. Сүхын МТС-тэ (директорые политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Булыгин) ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ямар байhаниинь эндэ эли тодо жэшээ боложо үгэнэ. Энэ МТС-тэ механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулагдана, газетэнүүд уншагшадта саг саргаа хүрэнэгүй, «дайшалхы хуудаhанууд» гаргагданагүй, показателиин досканууд түхеэрэгдээгүй байна. Механизаторнууд социалистическэ мүрысөөндэ ёhо тэдыгээр хабаадуулагдана, мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагданагүй.

Идеологическа хүдэлмэриин шухала зэбсэг болохо хэблэл, радио, кино, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые hайнаар хүдэлмэрилүүлхэ шухала гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй тогтоол соо онсо заагдаhан байна. Пленумэй эдэ заабаринууд мүн лэ тон удаанаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Газетэ, журнал захилгын тиражууд олон аймагуудта үшөө хүсэд дүүргэгдээгүй байна. Иволгын, Баргажанай, Баунтын, Тарбагатайн аймагуудта газетэ, журналнууд илангаяа муугаар тараагдана. Колхознигуудhаа гадна, мүн агитаторнуудшье газетэнүүдээр хангагдаагүй байhан баримтанууд эдэ аймагуудта бии. Гадна, хэдэ хэдэн колхозуудта радио хүдэлмэрилнэгүй, кино харуулагданагүй. Тиимэ болохолоороо, зарим колхознигууд орон дотороо ба хилын саана болоhон событинуудтай оройдоошье танилсаагүй байна.

ВКП(б)-гэй Ториин айкомой эзэлhэн позици оройдоошье ойлгогдоногүй. Түс айком пленум дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдэhэн болобошье, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрие hайжаруулха талаар ямаршье хэмжээ мүнөө болотор абаагүй байха юм. Хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй халуун саг болоод байхада, Ториин сельсоведэй уншалгын байшан ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй, гэршье үгы байха юм. «Улаан Бургалтай» колхоздо клуб ба радиоузел хүдэлмэрилнэгүй. ВКП(б)-гэй айком эдэ баримтануудые обёоронгүй гарана, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые кадрнуудаар хангаха тухай hанаагаа табинагүй, хүдэлмэрилэгшэдые үндэhэ баримтагүйгөөр hэлгэдэг буруу практика үргэлжэлhөөр. Аймисполком (түрүүлэгшэнь нүхэр Таюрский) культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал-ябуулгые хүтэлбэрилхэ хэрэгээ огто зайсашаhан байна.

Олониитын дунда политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые тоодоггүй энэ мэтын баримтанууд Хориин, Иволгын, Заиграйн аймагуудта үзэгдэнэ. Эдэ аймагуудай олон клубууд, уншалгын байшангууд, библиотекэнүүд бүхы хүдэлмэреэ поли, бригаданууд дээрэ ябуулхын орондо, харин өөрынгөө ажал-ябуулгые hуларуулhан, олон ушарта огто зогсоожорхиhон байха юм. Республикын Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлени хамаагүй позици эзэлнэ, клубуудай, уншалгын байшангуудай болон библиотекэнүүдэй муугаар хүдэлмэрилжэ байhан баримтануудтай эбсэнэ гэжэ энээнтэй дашарамдуулан тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

ВКП(б)-гэй зарим айкомууд, колхозуудай, МТС-үүдэй партийна эхин организацинууд ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй тогтоолhоо шухала тобшололнуудые хээгүй ба тэрээнние бэелүүлхэ тушаа эмхидхэлэй бүхы хэмжээнүүдые абаагүй байна гэжэ этигэхын тулада дээрэ харуулагдаhан жэшээнүүд хүсэд хүрэхэ байна.

Иимэ буруу практикада эрид шууд эсэс табиха, «Хүдөөдэ ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдал тухай, тэрээнние hайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй тогтоолые заатагүй бэелүүлхэ ябадал хангаха хэрэгтэй.

Мүнөө колхозно деревнидэ хүдөө ажахын жэлэй эгээн харюусалгатай үе болоод байна. Ургаа хуряалгатай хамта бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө хүсэд дүүргэхэ, малайнгаа үбэлжэлтэдэ бэлэдхэхэ зорилгые шиидхэхэ, таряа ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые тушаалгаар гүрэнтэйгөө болзорhоо урид тоосохо, намарай культурануудые тариха, намарай пар хахалха тухайда hаналаа табиха хэрэгтэй. Эдэ шухала хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада колхознигуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй бүхы агитколлективүүдэй, тэдэнэй олон тоото агитаторнуудай ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал-ябуулга зорюулагдаhан байха ёhотой.

Хүдөөдэ ябуулагдадаг ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые саг болзортонь бэелүүлхэ ябадалай шухала удхашанарые, өөрынгөө ажалай социалистическэ Эхэ оронойнгоо hалбаран бадаралгатай холбоотой байhание hайнаар мэдэрхэдэнь колхозник бүхэндэ, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ туhалха, хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй болзорые тон богони болгохын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэдэ туhалха байна.

Политическэ хүдэлмэриин хэмжээнь нэн түрүүндэ агитаторнуудай составhаа ба тэдэнэй бэлэдхэлhээ дулдыдадаг байна. Энээнние хараадаа абажа, ВКП(б)-гэй айкомууд болон колхозуудай, МТС-үүдэй партийна эхин организацинууд hайн бэлэдхэлтэй, политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй зарим зарим коммунистнуудые, комсомолецуудые, илангаяа хүдөөгэй интеллигенцине шэлэн олоод, колхозуудай бригадануудта, комбайнова агрегадуудта, полевой стануудта ба тогуудта эльгээхэ, эдэнние удаан саг соо тэндэнь байлгаха уялгатай.

Агитаторнуудые шэлэн ололго ба хубаарилан табилга хадаа ниитэ-политическэ хүдэлмэрине hайжаруулха талаар бүгэдэ юумэ хэгдээ гэhэн удхатай үшөө бэшэ юм. Энээнhээ гадна, тэдэнтэй хэгдэхэ хүдэлмэрине, тэдэндэ заабари үгэлгые эрид hайжаруулха шухала. Партиин айкомууд болбол парти ба правительствын шиидхэбэринүүдээр, дотоодын ба гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудаар, мүн аймагай үмэнэ табигдаад байhан ажахын-политическэ ээлжээтэ зорилгонуудаар агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ hара бүри заабари үгэжэ байха ёhотой гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой пленум эрибэ. Пленумэй энэ заабаритай зохилдуулан агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ саг үргэлжэ заабари үгэжэ байха, эхин парторганизацинуудта агитаторнуудай семинарнуудые бүри оло дахин үнгэргэжэ байха хэрэгтэй.

Бүхы агитаторнуудай хүдэлмэри түсэбэй ёhоор ябуулагдажа байха шухала. Агитатор бүхэн газетэнүүдэй, журналнуудай, уранhайханай литературын хамтын уншалгые үдэр бүри үнгэргэжэ байха уялгатай: политическэ темэтэй хөөрэлдөөнүүдые неделидээ хоёрhоо үсөөн бэшэ үнгэргэхэ, бригада ба фермэнүүдэй урда табигдаад байhан ажахын-политическэ зорилгонуудые бэелүүлгэтэй тэдэнэе нигтаар холбохо уялгатай.

Агитатор бүхэн социалистическэ мүрысөөе эмхидхэгшэ байха зэргэтэй. Бүхы колхознигуудай, механизаторнуудай өөhэд хоорондоо мүрысэхэ хэрэгтэ агитаторай хүдэлмэри зорюулагдаhан байха ёhотой.

Манай агитациин үрэтэй, дайшалхы ба добтолхы байхынь тулада партийна комитедүүд, парторганизацинуудай секретарьнууд хадаа агитаторнуудые, тэдэнээ дамжуулан бүхы колхознигуудые, механизаторнуудые колхозой, МТС-эй табан хоног соо хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдтэй танилсуулжа байха, хэн hайнаар хүдэлмэрилжэ байhание, хүдэлмэридэ хэнэй hаад хэжэ байhание, хүдэлмэриин амжалтатайгаар ябуулагдахын түлөө юу хэхэ хэрэгтэй байhание заажа байха. Колхоздо, МТС-тэ боложо байhан хэрэгые бүхы оронойнгоо ажабайдалтай, уласхоорондын байдалтай холбоходонь агитаторнуудта туhалхань тон шухала. Агитатор болбол бригадиртай ба фермые даагшатай хамта колхознигуудай хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые үдэрэй дүүрэхэдэ хододоо гаргажа байха ба ажалай эмхидхэлдэ байhан дутагдалнуудые зайсуулха замуудые хараалха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ уялгатай. Бригадануудта ба фермэнүүдтэ үйлэдбэриин зүблөөнүүдые бүри олоор үнгэргэжэ байха хэрэгтэй.

Бригадануудта, колхозуудта, МТС-үүдтэ суглаануудые үнгэргэлгэ хадаа олониитын дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ онсо hуури эзэлдэг. Эдэ суглаанууд дээрэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд политическэ элидхэлнүүдые, хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй ябаса тухай элидхэлнүүдые хэхэ, колхозой, бригадын, МТС-эй бодото зорилгонуудые тодорхойлхо шухала.

Лекционно пропаганда hайжаруулха тушаа хэмжээнүүдые абаха, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин аймагай таhагуудай лекторскэ группануудай, ВКП(б)-гэй айкомуудай элидхэлшэдэй группануудай, лекторнүүдэй хүдөөгэй нэгэдэлнүүдэй, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын отделенинүүдэй хүдэлмэрие hайжаруулха шухала.

Хүдөөгэй зоной дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, кино, радио, хэблэл шухала hуури эзэлхэ ёhотой. Манай уншалгын байшангууд, клубууд, библиотекэнүүд өөрынгөө хүдэлмэрие хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй түсэбэй дүүргэлтын хуби заяанай шиидхэгдэжэ байhан газарта, поли, сабшалан дээрэ, бригада, фермэ дээрэ ябуулха ёhотой. Тэндэ хөөрэлдөө, элидхэлнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэжэ байха, уранhайханай самодеятельностиин выступлэнинүүдые, кинокартинануудые харуулжа байха хэрэгтэй. Радиоузелнуудай, радиоприемнигуудай таhалгаряагүй хүдэлмэри хангаха, хүдэлмэрилөөгүй байhан радиоузелнуудые хүдэлмэрилдэг болгохо тон шухала. Газетэ, журналнуудые тарааха ба уншагшадтань хүргэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулагдаха ёhотой. Энэ хэрэгтэ хэблэл тараагшадые, колхозой эдэбхитэдые, комсомолецууд ба пионернүүдые үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ зорилгонуудые шиидхэхэ зуураа, бүхы клубуудые, библиотекэнүүдые, уншалгын байшангуудые заhабарилха ба түхеэрхэ, тэдэнние саг болзортонь үбэлдэ бэлэн болгохо хэмжээ-ябуулгануудые хараадаа абангүйгөөр гаража болохогүй.

ВКП(б)-гэй айкомуудай ба колхозуудай болон МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй тогтоолые дүүргэлгын үндэhэ hуури дээрэ колхознигуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдадаг идеологическа хүдэлмэриин хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр hайжаруулха, республикын хүдөө ажахые улам дэбжүүлхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, тэдэнэй политическэ ба ажалай эдэбхие дээшэлүүлхэ ябадал болоно.

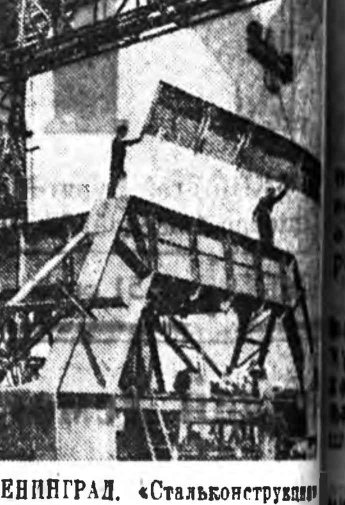

ЛЕНИНГРАД. «Стальконструкция» трестын мастерскойнууд 10 тонн ашаа үргэжэ шалаха портальна краниие Цимлянска гидроэлектростанциин барилгада зорюулан бэлэдхэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. П. Ходяковой слесарьнууд-хабсаргагшадай бригада Цимлянска ГЭС-эй барилгада эльгээгдэхэ портальна кран бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Судко заhабарилагшадай амжалтанууд

Улан-Удын судно заhабарла
завод июль hарынгаа түсэбые
гаран процентээр үлүүлэн дүүр
hарын дүнгөөр шудхалгын це
коллектив июлиингээ даалгабар
15 хоног соо дүүргэжэ, тогтоо
hон программаhаа гадуур
детальнуудые үйлэдбэрилэн га
hан байна. Бригаданудай дун
hаа котельщигүүдэй бригада
эрхим амжалтануудые туйл
Энэ бригаданууды коммунист
нүхэд Зайцев, Ливигин, Ка
гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Шэнэ
нонуудые барилга дээрэ эдэ
гаданууд июль hара соо хоёр
рын түсэб дүүргээ. Энэ амжал
ажалаа зүбөөр эмхидхэhэнэй,
дүршэлнүүдээ халан абалсаhан
ба хүдэлмэриин эрхим жэшээ
дые дэлгэрүүлhэнэй ашаар туй
hан байха юм.

Заводой коллектив Агууехэ
тябрьска социалистическэ ре
люциин урда тээхи мүрысө
оролсоходоо жэлэйнгээ прог
мые болзорhооь урид дүүрг
үйлэдбэрилэн гаргаhан продук
өөрын үные химдаруулха, үйл
риин бүтээсые дээшэлүүлхэ
уялгануудые абанхай. Судно
hабарилагшад абаhан уялгануу
бэелүүлхын түлөө шэнэ ре
нүүдые бэдэрнэ. Октябриин
тээхи социалистическэ мүрысө
оролсоhон хүдэлмэришэд За
Чагирев, Рубцов, Исаев, Мо
ской гэгшэд ба бусад авгус
түрүүшын үдэрhөө эхилэн ха
найнгаа даалгабаринуудые
250 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

А. Коротаев

Үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана

Улан-Удын мяха-консервын
бинадай коллектив жэлэйнгээ
сэб болзорhоонь урид дүүргэ
hэн уялгаа бэелүүлэн, үдэр
хэндэ ажалай үндэр бүтээсэ
лана. Түс коллектив августы
үдэрэй даалгабариhаа гадуур
миллион түхэригэй продукци
гаа.

Июль hарын дүнгөөр ком
дайнгаа дирекциин ба партор
зациин дамжуулгын Улаан
абаhан колбасна цехын колл
hарынгаа түсэб августын
дүүргээ. Тэдэнэр hарын эсэс
тэр 1200 центнер колбасна
гаргаха гэhэн уялга абаба.
цехын 8 бригада 13 hарын
бүүдые дүүргэhэн байха юм.
тоодо Денесенко, Колбина, С
на, Роговая болон бусадай
гаданууд оролсоно.

Тиихэдэ комбинадай эрхим
хановецууд нүхэд Ранжин ба
ницын гэгшэд түс бүридөө 20
рын нормонуудые дүүргэнэ.

А. Шестаков

Агитбригада колхозуудта г

Курумканай аймагай куль
байшан таряа хуряалгын үедэ
хознигуудай дунда культурно-
гэгээрэлэй ба хүмүүжүүлгын
мэри үргэнөөр ябуулхын түл
хүнhөө бүридэhэн агитбригада
хидхээ. Түс агитбригадын
ряа хуряалгада ябаhан кол
гуудай ба механизаторнуудай
да уласхоорондын байдал
темээр лекци уншаха, газет
териалнуудаар хөөрэлдөөн
хэхэ, колхозуудай улаан бул
дай хүдэлмэрие hайжар
лозунгнуудые бэшэжэ по
стануудта няаха, хүндэлэл
кануудые эмхидхэлсэхэ, хан
зетэ ба «дайшалхы хууда
дые» гаргалгадань редкол
нүүдтэ туhалха байна.

Түс бригада хамта 12 ко
харуулха юм.

Ж. Бада

Октябриин урда тээхи мүрысөөн

Социалистическэ мүрысөө бүри үргэдхэхэ

Большевистскэ парти, советскэ правительство ба арадуудай эсэгэ нүхэр Сталин горнягуудай хүдэлмэрые үндэрөөр сэгнэжэ, тэдэнэй халуун анхаралаар хүреэлнэ.

Советскэ хүнүүд ямар нэгэ амжалтануудые тэмдэглэхэдээ, эгээн түрүүн, бүтээһэн ажалайнгаа дүн дээрэ зогсодог, улам урагшаа дабшахаа хараҗа үзэдэг байна. Бидэ шахтёрнууд мүн лэ тиигэбэбди.

Галуута-Нуурай рудоуправлени соо циклична графигаар эгээн түрүүн хүдэлмэрилжэ эхилһэндээ манай шахтын коллективэй гэшүүд омогорхоно. Энэ хадаа манай хүсые ба арга боломжые шалгаха шалгалта боложо үгөө һэн. Урдань энэ методээр миил зарим лаванууд хүдэлмэрилдэг, тиигэбэшье тэдэнэй ехэнхидээ аша үрэгүй байгаа һэн. Тэрэшэлэн циклична график дүүргэгдэдэггүй байһан юм. Мүнөө тад ондоо болоо.

Циклична графигаар хүдэлмэрилжэ эхилһэн ябадал хадаа шахтёрнуудай техническэ талаараа бэлэн болоһонине элеэр гэршэлнэ. Шахтёрнуудай Үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ ороод, июль һараһаа хойшо лавануудай хүдэлмэри һайжарһан байгаа. Июнь һаратай жэшэбэл июль һарада сүүдхэ соо дунда жэшээгээр 107 тонно нүүрһэн үлүү ехээр малтагдаа һэн. Тиин һара соо сүүдхэдээ дунда жэшээгээр 170 тонно нүүрһэ малтажа, Эхэ орондоо бэлэглэн хүдэлмэрилжэ байнабди.

Шахтёрнуудай ажалай бүтээсэ июль һараһаа эхилжэ 24 процентээр дээшэлээ һэн, мүнөө август һара соо үшөө 7 процентээр дээшэлээ. Циклична графигаар хүдэлмэрилхэ хэрэгтэ манай стахановецууд нүхэд Петрусенко, Никонов, Данзанов, Цыбденов болон бусад ехэ үүсхэл гаргаһан байна.

Тиин шэнэ методээр хүдэлмэрилжэ, саашадаа үшөө ехэ амжалтануудые түйлахабди гэжэ советскэ шахтёрнуудай һайндэртэ манай коллективэй гэшүүн бүхэн мэдүүлбэ. Социалистическэ мүрысөө бүри үргэдхэн, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэбди.

Г. Лапаев,
№ 2 шахтын начальник.

Саашадаашье стахановскаар ажаллахаб

Социалистическэ Бурят-Монголой ажахын ба культурын улам хүгжэхын тула саг үргэлжэ анхаралаа табижа байдаг большевистскэ парти ба советскэ правительстводо бидэ шахтёрнууд үнэн зүрхэнэй халуун баяр хүргэнэбди. Ажабайдал байгуулгада үгэлгүй туһаламжа үзүүлжэ байдаг агууехэ ород арадта мүн халуун баяр хүргэнэбди.

Хорин жэлэй саада тээ Галуута-Нуурые гансал нюсэгэн тала хүреэлһэн байгаа. Харин мүнөө манай республикын шулуу нүүрһэ промышленность урган хүгжэжэ байна. Шэнэ үйлэдбэрине шулуу хэрэгтэмнай бүхы советскэ арадай түрүүн ород арад туһа...

...хорёод жэлэй саада тээхэнэ горнопромышленна һургуули дүүргээ һэм. Гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ һураа. Ород мастер нүхэр Жарков ехээр оролдожо, горнягай мэргэжэлдэ намайе һургаа һэн. Мүнөө эрхим шахтёрнуудай нэгэн болоһондоо мастернууд нүхэд Жарков ба Гармашев гэгшэдтэ халуун баяр хүргэнэб. Үдэрэйнгөө нормо 160 процент хүрэтэр дүүргэжэ, һарадаа 3—4 мянган түхэриг салин абадаг баян шадалтай советскэ шахтёр болооб.

Саашадаашье стахановскаар хүдэлмэрилжэ, Эхэ оронойнгоо экономическа ба сэрэгэй хүсые дээшэлүүлхын түлөө бүхы советскэ арадтаяа хамта тэмсэхэб гэжэ үгөө үгэнэб.

С. Дагнеев,
навалоотбойщик.

Жэлэйнгээ түсэб 200 процент дүүргэбэ

...арбаад жэлдэ Байкал далайда загаһа губшажа баян дүршэлтэй болоһон, мүнөө наһатай Бадай Уладаевич Мангутов хүтэлбэрилдэг Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой губшууршадай бригада ажалта ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Үбгэн Мангутов загаһашадай дунда ехэ хүндэтэй хүтэлбэрилэгшэ болонхой. Энэ хүндэтэй үбгэн шэн зоригто ажалаараа алдаршаа.

...оной июниин эхеэр тус һургуулиин 3—6 классуудай һурагшадһаа бүридэһэн губшуурай 2 бригада эмхидхээд, бригадирнуудаар 80 наһатай Мангутовые, 70 наһатай Д. Мороевые томилһон байна. Тиин 60—60 центнер эрхим шанартай загаһа бариха даалгабари тэдээндэ үгөө һэн. Баян дүй дүршэлтэй эдэ 2 бригадирнууд загаһашад-һурагшадай ажал хүдэлмэрине зүбөөр эмхидхэн, тэдэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ, түрүүшынгээ үдэрһөө эхилэн үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилһэн байна.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар нүхэр Мангутовай бригада үшөө июлиин 1-дэ даалгабарияа 200 процент дүүргэжэ, гүрэндөө 720 пүүд эрхим шанартай частиково үүлтэрэй загаһа тушааһан байна. Иигэжэ, эрхим жэшээ харуулһанайнгаа түлөө тус бригада колхозой правленихээ хоёр дахин мүнгэн шан абаа, бригадир Мангутов Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

А. Антропов.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ августын 26-да советскэ дуунуудай һайндэр болоо. 3000 гаран хүнһөө бүридэһэн ниитэгородой суглуулагдамал хор композитор Батуевай хүтэлбэри доро Советскэ Союзай Гимные гүйсэдхэлгөөр тус һайндэр нээгээ. Мүн «Сталин тухай дуун», «Демократическа залуушуулай гимн», «Бидэ эб найрамдалай түлөөбди» гэһэн дуунуудые дуулаһан байна.

Удаань городой промышленна предприятинуудай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд ба гүрэнэй филармониин артистнар олон дуунуудые дуулаа. Тиигэжэ дуунуудай һайндэр ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэрөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Городой суглуулагдамал хор дуу дуулажа байна.

Л. Юрловой фото.

Хүдөөгэй лектори

Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналей тосхоной культурын байшангай дэргэдэ 1948 ондо хүдөөгэй лекторнүүдэй нэгэдэл эмхидхэгдэһэн байна. Тус нэгэдэлэй гэшүүд боложо тэндэхи долоонжэлэй һургуулиин багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ороһон байгаа. Үнгэрэгшэ 3 жэл соо тэдэнэр Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой гэшүүдтэ ба МТС-эй хүдэлмэришэдтэ хэдэн зуун лекцинүүдые уншаһан байна. Тиин эндэхи лектори научна ба политическэ эрдэм дэлгэрүүлгын гуламта болонхой.

Тус нэгэдэлэй лекторнүүд эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнгаа ба хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Степан Иванович Орловой эмхидхэлэй хүдэлмэреэ үүсхэл эдэбхи ехэтэйгээр ябуулһанай ашаар нютагай арад зоной дунда хүндэтэй болонхой. Нүхэр Орлов үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ 14 лекци бэлэдхэжэ, уншаһан байна. Тэрэ «Колхоздо ажалай заршам бэхижүүлгэ», «Ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөлгын 3 жэлэй түсэб тухай», «Дэлхэй дээрэ ажабайдалай бии бололго», «Атом ба атом сооохи энерги» гэһэн ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые уншана.

Николай Ильич Рыбаков эдэбхитэй лекторнүүдэй нэгэниинь болонхой. Колхознигууд тэрэнэй уншаһан лекциие ехэ һонирхон шагнана. Литературын багша Валентина Васильевна Смирнова элдэб темэнүүдээр лекцинүүдые бэлэдхэжэ, колхознигуудта уншана. Мүн нүхэд Меньшикова, Замураев, Мухин ба бусад эдэбхитэй лекторнүүд юм.

Тус лекторидо һарадаа 4 дахин лекци уншагдана. Мүн хүдөө ажахын шухала кампаниин үедэ лекторнүүд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай бригадануудта ба Ехэ-Куналейн МТС-эй тракторна бригадануудта ябажа, элдэб темэнүүдээр лекцинүүдые уншана. Тэдэнэр энэ жэлдэ хэдэн арбаад лекцинүүдые уншаа.

Лекторскэ нэгэдэл лекцинүүдэйнгээ темэнүүдые саг үргэлжэ шэнэлжэ байдаг. Уншагдаһан лекцинүүдые нэгэдэлэйнгээ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэдэг байна. Тэрээндэ лекторнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиигэжэ лекцинүүдэйнгээ шанарыень дээшэлүүлнэ. Мүн лекторнүүд мэргэжэл шадабарияа дээшэлүүлнэ.

Гэбэшье, Ехэ-Куналейн лекторнүүдэй нэгэдэлэй хүдэлмэридэ зарим тэды дутагдалнууд бии. Бэлэн болоһон лекцинүүдэй текстнүүдтэ рецензи хэгдэнэгүй. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригаданууд ба фермэнүүдтэ хододоо лекцинүүд уншагдадаггүй байна.

Эдэ дутагдалнуудаа усадхаха арга боломжо тус нэгэдэлдэ гүйсэд бии. Таряа хуряалгын үедэ энэ нэгэдэлэй лекторнүүд ниитэ-политическэ, хүдөө ажахын ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые бүри олоор уншаха зэргэтэй байна.

Н. Ербанов

Шэнэ кадрнууд ерэбэ

Бурят-Монголой ой модоной промышленность залуу кадрнуудаар нэмээгдэжэ байна.

Мүнөө жэлэй август соо «Бурмонголлес» трестдэ 6 инженер ба 12 технигүүд ерэбэ. Тэдэнэр ороной элдэб городуудтахи ВУЗ-нууд ба техникумүүдые дүүргэһэн байна. Эдэ шэнэ кадрнууд трестын леспромхозууд ба лесопунктнуудта эльгээгдээд, ажаллажа эхилээ.

А. Дейнеко.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг сельпо

Курумканай аймагай Дыренэй сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев) хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Үбһэ ба таряа хуряалгын үедэ тус сельпогой магазинуудай продавецүүд колхозуудай бригаданууд дээгүүр нүүдэл наймаа үргэнөөр ябуулха уялгатай байгаа. Теэд, № 1 ба № 2 отделенинүүдэй магазинуудай продавецүүд Шонхоев ба Цыденов гэгшэд бригаданууд дээрэ нүүдэл наймаа нэгэшье эмхидхэнгүй, магазинууд соогоо сагаа үнгэргэнэ. Юундэ худалдаа наймаа хэнэгүйбтэ гэжэ асуухада, хүдөөдэ наймаа хэхэ гэхэдэмнай унаа үгэнэгүй гэжэ эдэ продавецүүд харюусадаг юм.

Гадна, ажалшадта хэрэгтэй үргэн хэрэгсэлэй эд бараан тус сельпогой магазинуудта хомор. Мүн спортивна хэрэгсэлнүүд, һурагшадта хэрэгтэй элдэб зүйлнүүд, зунай оёмол хубсаһан ба бусад худалдаанда ороойдоо гаргагданагүй.

Мүн тиихэдэ тус сельпо хоёрдохи кварталда худалдаа наймаанай эрьесые тон муугаар ябуулаа.

Аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Осипов энэ сельпогой муугаар хүдэлмэрилдэгые һайн мэдэжэ байһан мүртөө ямаршье хэмжээ абанагүй.

В. Баторов.

Уншалгын зал хэрэгтэй

Бичурын аймагай библиотекэдэ уранһайханай, политическэ ба хүдөө ажахын 10 мянган шахуу элдэб номууд бии. Эндэ уншагшадай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Мүн уншагшадай эрилтэ дээшэлжэ байна. Аймцентрын ажалшад тус библиотекэдэ ороһон шэнэ номуудые тэрэ доронь абажа уншана.

Үдэшэндөө ажалшад библиотекэдэ ерэжэ номуудые, журналнуудые, газетэнүүдэй шэнэ номернуудые уншадаг байна. Гэхэ зуура, тус библиотекэдэ уншалгын зал үгы юм. Тиимэһээ уншагшад нэгэ бишыхан комнато соо гансахан стол тойроод лэ ном, газетэ, уншадаг ба шатар наададаг юм. Аймцентрын ажалшадта болбосон түхэлтэй уншалгын зал шухала хэрэгтэй болоод байна.

Тиимэһээ аймсоведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй таһаг уншагшадаа һаяын үдэрнүүдтэ уншалгын залтай болгохын тула хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

С. Ордынский

Эмхи гуримгүй клуб

Ажалшадта кино харуулха ба радио шагнуулха ябадал эмхидхэхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай. Гэбэшье, Хэжэнгын аймагай Чесаны сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Банаев, парторганизациинь секретарь нүхэр Бухаева) колхозниг уудые культурно-гэгээрэлэй талаар хангаха хэрэгтэ зохихо анхарал табинагүй.

Тус колхозой клубта культурно-гэгээрэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо клубынь хододоо хаалтатай байдаг болошоо.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд клубаа болбосон түхэлтэй болгожо, сүлөөтэй сагтань ажалшадаа кино харуулгаар ба культурно-гэгээрэлэй бусад хэмжээ-ябуулгануудаар хангаха хэрэгтэ анхаралаа табиха уялгатай

„Бурят-Монголой үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„Радиоузелнууд юундэ муугаар хүдэлмэрилээб"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон статья соо Сэлэнгын аймагай колхозуудые радиофикацилха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Нимаевай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, статья сооохи баримтануудые шалгахада зүб байба. Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдком колхозуудай радиоузелнуудаа заһаг ариржа, саашадань һаадгүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ тушаа хэмжээ абаа.

Радиоузелнуудые техническэ талаарнь ба материалнуудаар хангаха тухай договорнуудые хэлхеэ холбооной конторотой баталха гэжэ Кагановичын, Маленковой, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» ба бусад колхозуудай түрүүлэгшэнүүдтэ аймсоведэй гүйсэдкомой зүгһөө дурадхагдаа.

„Шухала хүдэлмэриие удааруулна"

Манай газетын августын 8-най номерто иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон статья соо Заиграйн аймагай һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие муугаар ябуулна гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

БМАССР-эй гэгээрэлэй Министрын орлогшо нүхэр Тыхеевагай мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо дурсагдаһан баримтанууд булта тодороо. Хэлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерствын, Заиграйн аймсоведэй гүйсэдкомой ба аймОНО-гэй зүгһөө зохихо хэмжээ абтаа.

ТҮРҮҮ КОЛХОЗДО

...ошоһон харгыгаар колхозой центртэ дүтэлхэдэмнай, һуунь баруулжаа набтаршаг хушаһан тарянай поли харагдана. Үшөө хараагүй бог ябахадамнай хүсэтэ машинын дуунхинэхэ абяан соностоно. Хадаа Бичурын аймаг соо түрүү Боговскиин нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ Окино-Ключевой МТС-эй комбайнуудай таряа хадажа эхилһэн үе байгаа.

Колхозой центрһээ поли тээшэ харгыгаар таряа шэрэһэн машинанууд, басагад хойно хойноһоо гүйлдэнэ. Заримаиинь таряа ток дээрэ адхаад, шамдуу ...дэн комбайн тээшэ бусана. Тиигэншьегүй аргагүй. Алдама ехэ поли дээрэнь гурбан комбайн шэниисэ хадажа, эдээнэй бункерайнь ороогоор таряагаар шэрэхэ хэрэгтэй.

Түрүүшын загондо Илья Андреевич Захаровай агрегат самоходна комбайнаар шэниисэ хадажа, хоёрдохи үдэрөө хүдэлмэрилжэ абаһан байгаа

Ехэ галдэр хахад үдэрһөө хойшо хүдэлмэрилээд, 8 гектар хадажа, үшөөл ехые хадахаар байна гэжэ Захаров хөөрэнэ.

Колхозой эрхим комбайнер Василий Григорьевич Новокрещенных агрегат «Сталинец—6» гэжэ комбайнаар мүн түрүүшын үдэр 10 гектар хадаһан байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Новокрещенных «Коммунар» комбайнаар 420 гектар таряа хуряаһан байгаа. Тиигээд мүнөө жэл шэнэ комбайн абажа, сезон соогоо 600 гектар таряа хуряаха уялга абаад, түрүүшын үдэрһөө хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ эхилбэ. «Түрүүшын үдэр хадаһан 10 гектарай га бүриһөө 10 центнер шэниисэ гараа» гэжэ тракторна бригадын бригадир Федор Фомич Попов омогтой дорюунаар хэлэнэ. Тэрэнэй омогорхохо баярлаханшье зүб. Юуб гэхэдэ, энэ хүнэй багашаг үхибүүн ябахада, колхоз болохоһоо урда тээ, энэл участок дээрэ эсэгэнь хэды десятина газар арай гэжэ хахалжа тарижа хээд, тэрэнэйнгээ эдеэшэхэдэнь гарайнгаа хүшэтэр хадуураар хуряажа тон бага ургаса абадаг байгаа. Мүнөө энэл газар дээрээ хүсэтэ машинануудые ябуулжа, хэдэн зуун центнер таряа үлэр соо үгэжэ байхадаа баярлангүй яаха һэм.

—Бидэнэрэй зүгһөө ямаршье һаатал ушархагүй, машинануудтнай һайнаар бэлэдхэгдэнхэй, колхозые таряагаа дарахабди, хатаахаяа мэдэг,—гэжэ нүхэр Попов хэлэнэ.

Тэрэ саанань Иван Дмитриевич Сизых «Коммунар» комбайнаар эдээнһээ багашье дутуугүйгөөр хүдэлмэрилжэ ябана.

—Колхозой хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор комбайнова хуряалга 31 үдэр соо хэгдэхэ ёһотой. Теэд бидэнэр 20 хүдэлмэриин үдэр соо дүүргэжэ шадахабди,—гэжэ нүхэр Попов хөөрэнэ.

Эндэхи механизаторнуудай, комбайнова агрегадуудта хүдэлмэрилжэ ябаһан колхозниг уудай хүсэл зоригой түрүүшын үдэрнүүдэй хүдэлмэри дээрэ бэелүүлэгдэжэ байһые харахада, нүхэр Поповой хэлэһые багааршье һэжэглэхээр бэшэ.

Түрүүшын хэды центнер таряа сохиһон дарыдаа эндэхи колхозниг ууд бэлэдхэлэй Харланай пунктда шэрэжэ эхилбэ. Колхозой түрүүлэгшэ Степан Дорофеевич Бутаков таряа сэбэрлэжэ ба хатаажа байһан хүдэлмэришэдтэ ерэжэ, ажал эмхидхэлсэнэ. Урда жэлнүүдтэ сушилка муутай аад, тарянагаа хатаахын тула эдэнэр тулидаг байгаа. Энэ жэл абаһан ЗПС-2 гэжэ нүүдэл механическа сушилкань час соо 15 центнер таряа хатааха юм. Энээнээ мүнөө ябуулжа захалаа. Нүгөө, гоголевско системын сушилка час соо 250—300 килограмм таряа хатаадаг байна. «Ямар хүсүү һайн машинануудые гаргадаг болоо гээшэб» гэжэ эндэхи колхозниг ууд хэлсэнэ. Түрүүшын хоёр үдэр соо эдэнэр дүшөөд центнер тон һайн шэниисэ Харланай бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа. Гүрэндэ таряа тушаалгые сентябриин 15-да дүүргэхэ зорилготойгоор эндэхи колхозниг ууд хүдэлмэрилжэ байна.

* * *

Энэ колхоз хүдөө ажахын али нэгэн хүдэлмэри дүүргээд, һайн амжалта түйлаад, түрүү зэргэдэ гарадаг бэшэ, харин ниитынгээ ажахын бүхы һалбарине зэргэшүүлэн һайнаар ябуулжа шадаһанай ашаар түрүү һуури эзэлхэ ёһороо эзэлээ. Эндэ гээгдэнги участок олохогүйт.

Энэ колхоз нилээд ехэ ажахытай: 1300 гаран толгой малтай, хоёр мянга гаран гектар таряалантай, бэлшээриин үргэн элдин талатай, ургаса ехэтэй сабшалангай газартай юм. Малажалыень абаад үзэе. Адуу мори үсхэбэрилхэ гурбанжэлэй түсэб үшөө хабар дүүргэһэн байна. Октябрьска революциин 34-дэхи жэлэй ой хүрэтэр бусад малаар түсэбөө дүүргэхэ юм. Тиихэдэ адуу малынь бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангагданхай. Энэ жэлдэ дунда зэргээр гектар бүриин 9 центнер, уһалдаг газарай га бүхэнһөө 25 центнер үбһэ хуряажа абаа. Тэжээл бэлэдхэлэй ехэнхи хүдэлмэрине 21 хүдэлмэриин үдэр соо дүүргэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри дүүргээд байхадаа энэ колхоз 6 мянган центнер үбһэтэй байгаа һаа, мүнөө 8 мянга гаран центнер үбһэ бэлдээд, 100 тонно силостэй, 1000 центнер набшаһата тэжээлтэй болоо, мүнөө тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Тиигээд энэ жэл таряаниинь нёдондонойхиһоо һураггүй һайнаар ургаһан, хэды шэнээн ехэ соломо, мэхиинэ гараха гээшэб!

Тэжээл бэлэдхэлэй халуун хүдэлмэритэй зэргэшүүлэн бусад хүдэлмэринүүдээ муу бэшээр эмхидхэһэн байха юм. Жэшээнь, таряа хуряалгада бэлэдхэл эртэнһээ эхилээд, дүүргээ. Мүн малай байра ба бусад барилга колхоз үргэнөөр ябуулаа. Энэ колхозой адуу мал бүхы колхозуудһаа үлүү һайнаар типовой дулаан байраар хангагдана. Эндэ 500 хониной багтаха нэгэ байра баригдажа байна. 100 тонныи овощехранилищи, автомашиныя гараж, хушалтатай 2 ток, зараа сушилка, малшадай байха нэгэ гэр энэ зун баригдаа. Тиихэдэ хуушан байранууд булта даа һэльбэн заһабарилагданхай. Үбэлжэлгэдэ хүсэд бэлэн болоо.

— Манай колхоз ондоо колхозуудһаа үлүү ехэ арга боломжотой бэшэ, харин адли эрхэ байдалтай юм. Муу колхоз байдаггүй, харин муу хүтэлбэрилэгшэд байдаг юм гэжэ нүхэр Сталинай хэлэһые һайнаар хадуужа абаад, артелиингээ ажахые зүбөөр эмхидхэхын тула бидэнэр ехээр оролдодогбди. Хүдөө ажахын нэгэ кампанида дашуураад, нүгөө һалбаринуудаа орхижорхингүй, хүрэхэ тооной хүнүүдые табяад, бултыень адляар ябуулдаг заншалтайбди. Хэрбээ хүдэлмэреэ ээлжээлэн ябуулха болоо һаа, зарим һалбари гээгдэхэ байна бшуу. Хүдөө ажахын ямар нэгэн кампаниин урда тээ энэ хүдэлмэреэ түсэблэхэһөө гадна, бүхы ажалаа хараалжа хэхэ шухала. Жэшээнь, бидэнэр тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилхынгээ урда тээ бүхы һалбаринуудайнгаа ажал хаража үзөө һэмди. Тиихэдэ ажалай һайн метод—социалистическэ мүрысөөе хэзээшье үргэнөөр дэлгэрүүлдэг байнабди. Энэ хадаа ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлүүлдэг байха юм. Энээнэй жэшээ хабарай тарилгыншье үедэ, мүнөөшье элеэр харагдажа байна, —гэжэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Георгий Ефимович Попов хөөрэнэ.

Энээн дээрэнь нэмэжэ Степан Дорофеевич Бутаковой шадабарита хүтэлбэриие заатагүй тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозник бүхэндэ уринаар хандажа, тэдэнэй эрилтэ һанамжануудые ханамжатайгаар дуулажа, колхозниг уудтаяа хани барисаатайгаар хүдэлмэрилдэг заншалтай. Тиимэһээ бүгэдэндэ хүндэтэй, шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ гэжэ колхозниг уудай дунда алдаршаһан байна. «Манай колхозниг ууд хүдөө ажахын ямаршье кампаниие түргэнөөр, һайнаар дүүргэжэ шададаг» гэжэ энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд тон зүб хэлэнэ.

Д. ЖУГДУРОВА.

Һаяхан ПВЗ-гэй «Локомотив» гэжэ һайндуранай спортивна обществын эрхим хүнгэн атлетнүүд, «Локомотивай» ДСО-гэй 15-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаһан хүнгэн атлетигүүдэй Бүхэсоюзна (Сибирскэ зоны) мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахаяа мордобо.

ЗАРАГ ДЭЭРЭ: мүрысөөндэ хабаадалсаха болоһон П. Дмитриева (зүүн талһаа), Б. Сидорова гэгшэд барьерна усилдаанай һорилго хэжэ байна.

Е. Кондратьевай фото.

БИЧУРЫН АЙМАГТА

КОМБАЙНЕРАЙ ЖЭШЭЭТЭ АЖАЛ

Комбайнерка Ульяна Ивановна Пантелеева «Защита мира» гэжэ томодхогдоһон колхозой поли дээрэ таряа хуряажа эхилһэнһээ хойшо үдэрэйнгөө даалгабарие 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Нүхэр Пантелеева 8 гектарай таряа хуряаха нормотой аад, үдэрэй 12,5 гектар хуряана.

ПИОНЕРНҮҮД БА ҺУРАГШАДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

Окино-Ключевскойн долоон-жэлэй һургуулиин пионернүүд ба һурагшад олон жэлэй ногооной үрһэ суглуулха гэһэн Тарбагатайн аймагай һурагшадай үүсхэлые халуунаар дэмжээ. Тэдэнэр пионервожата Ю. И. Колодинагай хүтэлбэри доро 2 үдэр соо тэжээлэй үнэтэ культурын — житняк гэжэ үбһэнэй үрһэ 2 килограммһаа дээшэ суглуулаад, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо үгэхээ хатаажа байна.

Тэдэ үхибүүд үшөө 48 килограмм үрһэ суглуулха уялга абанхай.

«ИЛЬИЧЫН» ЛАМПОЧКАНУУД

Ново-Стретинскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 25 киловатт хүсэтэй электрическэ станци баригдаба. Мүнөө колхозниг уудай гэр байрануудта «Ильичын» лампочканууд ялараа.

Һаяшагаар тус колхоздо пилорама ба тээрмэнүүд электричествын хүсөөр хүдэлгэгдэдэг болохонь.

15290 ТҮХЭРИГ ТҮЛЭГДЭБЭ

Аймагай нөөсэлгын касса СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй 5-дахи урьһаламжын облигацяар шүүһэн ажалшадта 15290 түхэриг түлэбэ.

ҮГЭРСЭ ТУШААХА ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЭ

Билютайн сомоной Круминай нэрэмжэтэ колхоз үгэрсэ тушааха гүрэнэйнгөө түсэб аймаг дотороо хамагһаа түрүүн дүүргэбэ.

ЗООТЕХНИЧЕСКЭ БАРИЛГАНУУД

Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз малай үбэлжэлгэдэ эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Эндэ 80 толгой үхэрэй, 100 гахайн ба 400 хониной багтаха шэнэ байранууд баригдажа дүүргэгдээ.

Мүнөө үедэ энэ колхоз хуушан дал хоройнуудаа һэльбэжэ байна.

Үбэл болотор мориной типовой байра баригдаха юм.

Д. Санжижапов.

Хүдөөгэй эдэбхитэдэй һайшаалтай үүсхэл

Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ, «Красный Октябрь», «Комбайн» колхозууд энэ жэлдэ тарянай баян ургаса ургуулаа. Тарягаа богонихон болзор соо һайн шанартайгаар хуряаха хэрэгтэнь эдэ колхозуудта Тамир тосхоной интеллигенци ба эдэбхитэд ехэ туһа хүргэнэ. Тэндэ болоһон эдэбхитэдэй суглаан таряа хуряалгада хабаадаһан колхозниг уудай дунда ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, полевой станuудта болон тракторно-комбайнова вагончигуудта культурно-ажабайдалай бүхы условинуудые байгуулая гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа бүхы интеллигенцидэ ба клубуудай, уншалгын байшангуудай, библиотекэнүүдэй эдэбхитэдтэ хандаһан байна.

Тамир тосхоной эдэбхитэд энэ уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ захалаа. Тэдэнэр Маленковой нэрэмжэтэ колхозой полевой стануудые ба тракторно-комбайнова вагончигуудые лозунгнуудаар, плакадуудаар, фото-монтажуудаар уран гоёор шэмэһэн, культурна хэрэгсэлнүүдээр, хүгжэмэй инструментнүүдээр хангаһан байна.

Мүн 23 эдэбхитэд агитаторнуудаар томилогдонхой. Агитатор бүхэндэ участок даалгагдажа үгтэнхэй. Тэдэнэр өөһэдынгөө участогуудта элдэб темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Тэндэхи хүдөөгэй лекториин лекторнууд ажал эмхидхэлгэ ба ажалай нэмэлтэ түлөөһэ түлэлгэ тухай, уласхоорондын байдал тухай, мүн бусад темэнүүдээр лекцинүүдые, элидхэлнүүдые хэнэ. Тус лекторие хүтэлбэрилэгшэ нүхэр И. Осодоевой зохёоһон түсэбэй ёһоор лекторнүүд хүдэлмэрилнэ.

Арбан хоног соо нэгэ дахин бригаданuудта ба комбайнова агрегадуудта «Бригаданuудай үдэр» һаяар үнгэргэгдэдэг болохонь. Тэндэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа, плакат-выставкэ эмхидхэгдэжэ, «дайшалхы хуудаһан», ханын газетэ гаргагдажа байха юм.

Агит-уранһайханай бригада (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Таракановский) эмхидхэгдэнхэй. Тус бригада участок бүхэндэ ябажа, 3-һаа үсөөн бэшэ концерт табиха юм. Нүүдэл 3 библиотечкэнүүд эмхидхэгдэнхэй. Гадна, ном зөөлгэ эмхидхэгдэхэнь.

Тиигэжэ Тамир тосхоной эдэбхитэд колхозно таряашадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие жэшээтэ һайнаар ябуулна.

Г. Очиров.

Энээниие мэдэхэ гүт?

18000 СОНХОТОЙ БАЙШАН

Москвадахи Ленинскэ хадануудта Гүрэнэй университедэй 26 дабхар байшан баригдажа байна гэжэ бултанда мэдээжэ. Тэрэ байшан тухай зарим тэды тоо харуулбал иимэ байна: главна корпусой үндэрынь 238,5 метр, эзэлһэн газарынь—167 гектар, главна корпусойнь түмэр армагай хэмжүүр 38.000 тонно, полойнь талмай 42,5 гектар, трубопроводуудайнь утын хэмжүүр—2.400 километр гэхэ гү, али тэрэниие сэхэ һунгаагаа һаа, Москваһаа Крым хүрэхэ, сонховуудайнь тоо—18.000 гэхэ гү али гурбан дабхар гэр сонхолхо болоо һаа, тэрэ 15 километр утатай гэртэ хүрэхэ байна.

Тэндэ 108 лифт хүдэлхэ юм. Тиимэ лифтээр 26-дахи дабхарта оройдоо 30 секунда соо гарадаг болохо юм.

Уласхоорондын шэнжэлэл

УЛАСХООРОНДЫН СҮЛӨӨТЭ ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ДАЙСАД

1947 ондо баталагдаһан советско-американска худалдаа наймаанай хэлсээе болюулха гэһэн Холбоото Штадуудай правительствын шиидхэбэри тухай советскэ хэблэл һаяхан мэдээсэһэн байна. СССР-тэй баталһан худалдаа наймаанай хэлсээе Холбоото Штадуудай болюулһан тухай мэдээсэһэн американска нотодо Советскэ правительствын харюусаһан харюу дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: советскэ правительство болбол «дурсагдаһан шиидхэбэри хадаа советско-американска харилсаануудые саашадань муудхааха ябадалда зорюулһан акт гээшэ гэжэ сэгнэнэ, энээнэй түлөө бүхы харюусалгань Америкын Холбоото Штадуудай правительстводо дүүрэнээр тохогдохо байна».

СССР-тэй баталһан худалдаа наймаанай хэлсээе болюулха тухай американска правительствын шиидхэбэри хадаа «советско-американска харилсаануудые һайжаруулха эрмэлзэл тухайгаа США-гэй конгрессэй зүгһөө ССР Союзай Верховно Совету хандаһан хандалгатай ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. М. Шверникэй нэрэ дээрэ президент Трумэнай эльгээһэн посланитай зохилдохогүй байна» гэжэ Советскэ правительствын дурсагдаһан ното соо хэлэгдэнэ.

Американска правительствын үгэнүүд ба хэрэгүүд хоёрой хоорондохи энэ зүрилдөөн тушаан болоһон ябадал сохом бэшэ байна. Энэ зүрилдөөн хадаа американска конгрессэй резолюциин үнэн сэхэ бэшэ ба нюур сахиһан шэнжэ шанарые гэршэлжэ үгэнэ. Иимэ шэнжэ шанарынь үшөө юун дээрэһээ гэршэлэгдэнэб гэхэдэ, тус резолюци ба советско-американска худалдаа наймаанай хэлсээе болюулха тухай шиидхэбэри хоёр Вашингтондо нэгэ неделиин турша дотор баталагдаһан байха юм.

1937 ондо баталагдаһан худалдаа наймаанай хэлсээе болюулха тухай американска правительствын шиидхэбэриие зүбтүүлхэ гэжэ һэдэхэ зуураа, гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө энэ хэрэгтэ Советскэ Союз зэмэтэй гэжэ харуулхые һэдэһэн байна! Тиихэдээ ямаршье баримтануудые харуулаагүй. Энэнь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, Советскэ Союз болбол али али талаһаа, тэгшэ эрхын үндэһэн дээрэ бүхы оронуудтай ажал хэрэгэй харилсаануудые ходоодоо бэхижүүлжэ байдаг ба бэхижүүлхые хүсэжэ байдаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ бшуу!

Нүгөө талаһаа, мүнөө үедэ уласхоорондын худалдаа наймаанда дискриминаци хэлгын политикые имагтал Холбоото Штадуудай үсэд нэтэрүүгээр ябуулжа, энэ политикынгаа хурса үзүүрые Советскэ Союзда ба Советскэ Союзтай хани харилсаатай оронуудта эсэргүү шэглүүлжэ байһаниинь һайса мэдээжэ. Энэ оной августын 2-то американска конгрессэй түлөөлэгшэдэй палата хуулиин проектые һайшааһан байна. Тэрээн дотарнь американска «туһаламжа» үзүүлхэеэ болихоор айлган, СССР-тэй ба арадай демократиин оронуудтай худалдаа наймаанай харилсаануудые таһалхыень Холбоото Штадуудһаа дулдыданги оронуудһаа эригдэнэ.

Советскэ Союзтай һаяхан баталһан худалдаа наймаанай хэлсээнһээ Египедэй хэрбээ арсаагүй һаань, «Трумэнай программа» гэгдэдэгэй 4-дэхи пунктын ёһоор тэрээндэ үзүүлхэеэ байһан туһаламжаһаа Холбоото Штадууд арсаха «багтай болохо байна» гэжэ США египетскэ правительстводо мэдээсээ гэжэ «Крисчен Сайенс монитор» гэдэг американска газетын каирска корреспондент дамжуулһан байна.

Эдэ баримтанууд дээрэһээ харахада, СССР-тэй баталһан худалдаа наймаанай хэлсээе болюулха тухай американска правительствын шиидхэбэри хадаа СССР-эй ябуулганууд дээрэһээ боложо гаргагдаһан шиидхэбэри сохом бэшэ гэжэ ойлгосотой болоно. Энэ шиидхэбэри хадаа үниинһөө хойшо зорюута бэлэдхэгдэһэн, нэгэ талаһаа США ба тэрээнэй мэдэлдэ ороһон оронууд, нүгөө талаһаа социализмын ба демократиин лагериин сүлөөтэ оронууд хоёрой хоорондохи худалдаа наймаае таһалхын тула Холбоото Штадуудай эрхилжэ байгаа хараа бодолтой хүсэд зохилдоһон шиидхэбэри мүн байһаниинь ойлгосотой.

Энээгээрээ США-гэй зонхилхы бүлэгүүд хадаа капиталистическэ ба социалистическэ системэнүүд харилсан ажабайжа шадахагүй юм гэжэ харуулхые, тиин галзуу яаралтайгаар зэбсэглэлгээ ба дайнда бэлэдхэлээ зүбтүүлхые хүсэнэ. Гэбэшье, СССР-тэй худалдаа наймаанай хэлсээе нэгэ талаһаа болюулһан иимэ ябуулганууд хадаа американска правительствын «эб найрамдалда дуратай» мэдүүлгэнүүдэй бодото удхые арадуудта харуулжа үгэнэ. «СССР-тэй худалдаа наймаанай харилсаа болюулхадаа,—гэжэ «Дер Морген» гэжэ Берлинскэ газетэ бэшэнэ, — Ачесон болбол умдэһэн багаа хуулажа хаяад, США-гэй правительство Советскэ Союзтай харилсан ойлголсохо ябадал түйлахые хүсэхэгүй гэжэ элитээр мэдэрһэн байна».

ГРЕЦИ БА ТУРЦИИЕ ХОЙТО-АТЛАНТИЧЕСКА ПАКТДА ОРУУЛХА ТУШАА

Греци ба Турциие хойто-атлантическа союзда оруулха асуудалда хамаатай далда тэмсэл империалистнуудай лагерьта боложо үргэлжэлһөөр. Англо-американска агрессивнэ блогые доторһоонь муудхаажа байгаа эблэршэгүй зүрилдөөнүүд тус тэмсэл дотор тон элеэр харагдана.

США-гэй ба Англиин зонхилхы бүлэгүүд болбол Греци ба Турци американо-английска империализмын агрессивнэ түсэбүүдтэ хабаадуулагдахаа ёһотой гэһэн асуудал тушаа үни хада һаналаа нэгэдэһэн байха юм. Мүнөө үедэ эдэ оронуудые американска ба английска империалистнуудай хэниинь мэдэлдээ сэхэ абаха ёһотойб гэһэн асуудал гаранхай.

Илангаяа Турци тушаа шанга буляалдаан гаража байна, юуб гэхэдэ, энэ оронние хиналтадаа абалгые Вашингтон, Лондон хоёрой алинииншье Дүтын ба Дунда Востогто өөрынгөө гегемони хангалгын түсэбүүдые бэелүүлгэтэй холбоно. Турциие хойто-атлантическа пактда сэхэ оруулбал дурсагдаһан зорилгын ехэнхинь шиидхэгдэхэ байна гэжэ Холбоото Штадууд бодоно. Юуб гэхэдэ, тус пакт дотор американска империализм ударидахы үүргэ гүйсэдхэнэ. Энээниие шиидхэжэ шадабалынь Дүтын ба Дунда Востогто США-гэй нүлөө ехэхэн хүсэтэй болохо байна. Эгээ иимэһээ английска правительство Турциие хойто-атлантическа союзда сэхэ оруулха ябадалһаа бүри һаяхан хүрэтэр арсадаг, тиихэ зуураа зүүн-дундада-далайн тусгаар пакт байгуулха һанамжа гаргадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, тус пакт дотор Англи ударидахы үүргэ гүйсэдхэхэ ба энэ пактда оролсогшод хойто-атлантическа союзтай Англяар дамжуулан харилсаха байна. Англиин энэ түсэбые Франци дэмжэһэн байха юм. Юуб гэхэдэ, Франци болбол Дүтын Востогтохи өөрынгөө буураһан нүлөөе дахин һэргээхэ гэжэ найдаһаар зандаа.

Англо-французска энэ түсэбые буруутуулха гэжэ шиидэһэн США-гэй гүрэнэй департамент болбол Турци ба Грециие хойто атлантическа союзда энэ дары оруулха гэһэн асуудал Англиин ба Франциин правительствонуудай урда майн тэн багаар табиһан байха юм. Энээнтэй дашарамдан хэгдэһэн хэлсээнүүдэй эсэстэ энэ буляалдаата проблемые шиидхэхэ талаар английска түсэб июль соо тунхаглагдаһан байна.

Энэ түсэбэй ёһоор Турци ба Греци хойто-атлантическа союзда оруулагдаха юм. Тэрээнтэй хамта «Дунда Востогой обороны совет» байгуулагдажа, тэрээндэ Америка, Англи, Франци ба Турци оруулагдаха ёһотой. Греческэ сэрэгүүд болбол Эйзенхауэрэй команда доро байгаа хойто-атлантическа союзай армиин урда флангнь болохо, тиихэдэ турецкэ хүсэнүүд Дүтын Востогтохи британска сэрэгүүдые командалжа байгаа английска генерал Робертсоной командованида үгтэхэ байна.

Американска ба английска хараа бодолнуудые эблэрүүлхэ ябадалда тус түсэбэй зорюулагданхай байһаниинь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, тус түсэб, нэгэ талаһаа, Турци ба Грециие хойто-атлантическа пактда оруулха, нүгөө талаһаа, Турциие английска сэрэгэй командованиин сэхэ хиналтада оруулха ябадал хараална.

Английска эблэрүүлгын түсэбэй толилогдоһонтой дашарамдуулан «Ватан» гэжэ анкарска газетэ иигэжэ бэшээ: «тус түсэб хадаа Англиин зүгһөө Дунда Востогто ябуулжа байгаа элитээр урагшагүйдэһэн политикые бэелүүлхэ хэрэгтэ Турциие гулгуури болгон ашаглаха гэһэн ба Турциие английска политическэ ээмдэлгэдэ оруулха гэһэн удхатай». Греци ба Турциие хойто-атлантическа союзда оруулха тушаа асуудалдахи англо-американска зүрилдөөнүүд мүнөө хүрэтэр шиидхэгдээдүй. Холбоото Штадууд Англи ба Франциин зонхилхы бүлэгүүдтэ улам шанга хабшалта хэжэ байна. Холбоото Штадууд, жэшээнь, энэ асуудал хойто-атлантическа союзда ороһон оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшоной комитедтэ харагдаха ёһотой гэжэ эриһэн байна. Иимэ хабшалтада ороходоо Англи ба Франци болбол тус асуудалые августын 20 ба 21-дэ Лондондо болоһон заседанинууд дээрэ хаража үзэхые зүбшөөһэн байна. Мүн энэ асуудал энэ оной сентябриин тэнгээр болохо хойто-атлантическа агрессивнэ союзай соведэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээр хараалагдана.

АНГЛО-ЕГИПЕТСКЭ ХЭЛСЭЭНҮҮД

Египедые Англиин эзэмдэһэнһээ хойшо долоон жэл ерэхэ жэлдэ гүйсэхэ байна. Египетскэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Эддин паша гэгшын тоолоһоной ёһоор, Англи болбол үнгэрһэн энэ үе соо өөрынгөө сэрэгүүдые Египетһээ гаргаха тушаа жаранһаа үлүү дахин үгэеэ үгэһэн байха юм. Эгээ һүүлдэ, 1946 ондо Англи болбол сэрэгэй гарган абалгаяа 1949 оной сентябрьда түгэсхэхэ байһан тухайгаа мэдүүлһэн юм. Мүнөө 1951 оной сентябрь ойротожо байна, теэд английска сэрэгүүд Египедһээ гарахаяа түхеэрнэгүй, харин египетскэ территори дээрэ үшөө олон жэл соо байхаяа забдаһан янзатайгаар шэнэ казармануудые түргэн темпээр барижа байна.

Английска командованиин зүгһөө иимэ далдабэшэ ябуулганuудые хэжэ байбашье һаань, 1946 оной договорые дахинаа хаража үзэхэ тушаа хэлсээнүүд һүүлэй жэл хахадай турша дотор Лондон ба Каир хоёрой хоорондо хэгдэжэ байна. Египетскэ олониитэ болбол эдэ хэлсээнүүдтэ ехээр найдадаг байгаа, юуб гэхэдэ, эдэ хэлсээнүүдэй түлэг дундаа ябажа байхада, үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьда, королиин шэрээдэ һуухадаа хэлэһэн үгэ дотор египетскэ правительство болбол английска сэрэгүүдые «бултыень дары түргэн гаргахые» эриһэн байха юм.

Теэд энэшье найдабаринь дэмы байшоо. Хэлсээнүүд тон нюусаар хэгдэһэн болобошье, тэдээнэй мухардаһаниинь июлиин эсэстэ элиржэ гараа. Энээнэй шалтагааниинь юуб гэхэдэ, английска тала болбол 1946 оной договорые шэнэ договороор һэлгэхые эриһэн байна. Египедые английска ба египетскэ сэрэгүүд «хамтадаа хамгаалха» ёһотой гэһэн принцип шэнэ договорой үндэһэниинь болоһон байна. Хэрбээ энэ принципые Египедэй зүбшөөгөө һаань, английска эзэмдэгшэд «союзнигуудби» гэһэн шалтаг бариад, Египедэй территори дээрэ хуушанайхяараа үлэхэ байгаа. Олониитын һанал бодолые хараадаа абажа, египетскэ тала болбол энэ принципһээ арсаһан байна.

Мэхэ гохомнай мэдэгдэжэ, урагшагүйдэн хосорбо гэжэ ойлгоходоо английска империалистнууд ехээр түгшүүрһэн байна. Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Моррисон июлиин 30-да Египедые ехээр занаһан мэдүүлгэ общинануудай палата дээрэ хэһэн байха юм. Английска правительство өөрынгөө сэрэгүүдые Египетһээ гаргахые орсйдоошье хүсэнэгүй гэжэ ойлгохоор хэлээд, Моррисон болбол теори гаргаһан байна. Тус теориинь ёһоор, Англиин зонхилхы бүлэгүүд өөһэдынгөө бузар интересүүдэй тула бэшэ, харин «британска хани найрамдалта оронуудай ба баруун союзнигуудай аша туһын тула» египетскэ территориие эзэлжэ байһан болоно.

Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Салах Эд-дин паша иигэжэ мэдүүлээ: «Великобританиин зүгһөө Египедэй национальна зориг хүсэлые хэрбээ хангаагүй һаань, Египет болбол энэ оной ноябрьда болохоор хараалагдаһан парламентска удаадахи сесси хүрэтэр 1946 оной англо-египетскэ договорые ганса талаһаа хүсэгүй болгохо байна». Энэ мэдүүлгые лаблан Египедэй премьер-министр Нахас-паша гэгшэ тэрээнэй правительство 1946 оной договорые хүсэгүй болгохо гэжэ шиидээ гэһэн мэдүүлгые августын 23-да хэһэн байна.

Ю. Звягин.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛА[…] КОМАНДОВАНИИН МЭДЭ[…]

ПХЕНЬЯН, августын […] (ТАСС). Корейскэ Арадай-Де[…]ратическа Республикын А[…] армиин Главна командова[…] густын 25-да иигэжэ мэдээсэ[…]

Корейскэ Арадай армиин […] дененинүүд Хитадай арадай […] дуратанай частьнуудтай нягт[…] ни харилсаатай ябажа, […] фронтнууд дээрэ дайсанай […] добтолгонуудые амжалтат[…] гэдэргэнь сохёод, тэрэнэй хүн[…] ба техникэдэ ехэ гээлтэ хо[…] нуудые ушаруулжа байна.

Августын 24-дэ, зүүн […] райондо Арадай армиин част[…] Ионхынмань заливта дайсан[…] гэ эсминецые шэнгээһэн ба […] най ондоо нэгэ эсминецтэ ех[…] тэл ушаруулһан байна.

ПХЕНЬЯН, августын […] (ТАСС). Корейскэ Арадай […] соединенинүүд Хитадай […] һайндуратанай частьнуудтай […] та хани харилсаатай ябажа, […] фронтнууд дээрэ дайсанай […] гонуудые гэдэргэнь сохёод, […] нэй хүнүүдтэ ба техникэдэ […] гээлтэ хоролтонуудые ушар[…] байна гэжэ Корейскэ Арадай […] мократическа Республикын […] дай армиин Главна коман[…] ниин мүнөөдэр дамжуулһан […] дээсэл соо хэлэгдэнэ.

Арадай армиин зенитчи[…] нууд, мүн дайсанай самолё[…] агнан буудагшадай отрядуу[…] санай 9 самолёт унагааба.

Монголой ревсомол[…] 30 жэлэй ой

УЛАН-БАТОР, августын […] (ТАСС). Монголой залуу[…] революционно Союзай бай[…] даһаар 30 жэлэй ой мүнөөдэ[…] сөө. 30 жэлэй турша дотор […] шуулай революционно Союз[…] луушуулай олониитын орга[…] болон ургаа, энэнэй зэрг[…] мянган гэшүүд бии. Союзай […] бэри доро хүдэлмэрилдэг […] скэ организаци 45 мянган […] тэй. 30 жэлдэ ревсомол ех[…] гараа, энэ хадаа Монгол А[…] Республикын түйлалтануудые […] хижүүлхын түлөө, мүн га[…] империалистнуудай добто[…] оронойнгоо бэеэ даанхай бай[…] эрхэ сүлөө хамгаалхын түлөө […] сэлдэ, эхэ оронойнгоо һ[…] хүгжэхын түлөө тэмсэлдэ М[…] арадай-революционно парти[…] шалхы үнэн туһалагшань хо[…] байгаа.

Ленин—Сталинай гайхам[…] идеянүүд дээрэ партяар хүм[…] лэгдэһэн ревсомол ба Мо[…] бүхы залуушуул оронойнгоо […] ажахы болон культурые хүг[…] табанжэлэй түсэб дүүргэхын […] тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хаб[…]на.

Ревсомолецууд ба оронойн[…] залуушуул эб найрамдалай […] ехэ хэрэгэй түлөө арадууд[…] сэлдэ элэбхитэйгээр хабаа[…] Монголой бүхы залуушуул э[…] табан гүрэнэй хоорондо Эб […] рамдалай Пакт баталуулха […] Эб найрамдалай Бүхэдэлхэ[…] ведэй Хандалгада гар таба[…]

Эб найрамдал хамгаалха Лондон[…] комитедэй мэдүүл[…]

ЛОНДОН, августын 25. (Т[…] Эб найрамдал хамгаалха Л[…] ско комитедэй заседани […] боложо, Эттлидэ телеграмм[…] гээхэ гэһэн шиидхэбэри аб[…] рээн соонь иигэжэ хэлэгдэ[…]

«Нэгэдэмэл Нацануудай […] низациин гэшүүн, корейск[…] ликтда хабаадагша байһан […] даа, английска правит[…] Корейдэ буудалдаа зогсоо[…] хай хэлсээнүүдэй үргэлжэл[…] дал хангаха ба дайнай об[…] нуудые зогсоохо хэрэгтэ […] гаргаха ёһотой гэжэ эб най[…] хамгаалха Лондонско коми[…] нэ».

Японитой баталха эбэй […] договорой проектые Б[…] буруушааба

ЛОНДОН, августын 25. (Т[…] Рангунһаа Рейтер агентст[…] дээсэһэнэй ёһоор, Бирма […] Японитой баталха эбэй до[…] текстын эсэсэй проектые, […] Францискодахи конференц[…] баадаха гэһэн США-гэй […] буруушааһан байна.

Харюусалгата ред[…] орлогшо Ц. Б. БУД[…]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта — 4-52, сельскохозяйственного […] промышленности — 6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 18.

Н—03669. Типография Управления полиграфической промышленности издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10[…]